

Fakultet for helse- og sosialvitenskap

Margrete Sundberg Rusten

Masteroppgave

En kvalitativ studie av betydningen for deltagelse i fritidsaktiviteter, for jenter med minoritetsbakgrunn, bosatt i en fjellbygd midt i landet.

A qualitative study of the meaning of participation, in leisure activities for minority girls, living in a small town in the middle of the country.

Master i Folkehelsevitenskap

2022

Samtykker til tilgjengelighet i digitalt arkiv Brage Ja Nei

Forord

Denne masteroppgaven markerer avslutningen på mitt studie i Folkehelsevitenskap. Det har vært en lærerik periode som har gitt meg mye kunnskap, og innsikt i folkehelsearbeidet og hvordan det påvirker individet og samfunnet. Det har av og til vært som å være med på en karusell, med opp og nedturer og noen avstikkere til siden. Men, med gode støtte spillere på jobb, og av venner, er jeg ved veis ende.

En stor takk til jentene som lot seg intervju, uten deres respons hadde ikke mastergraden lat seg gjøre. Prosjekt leder Kristin Utby Telneset, var til stor hjelp i rekrutteringsprosessen, og veileder Hege Eikeland Tjomsland veiledet meg med sin kunnskap og støtte gjennom hele prosessen.

Fra mars 2020, så jeg meg nødt til å prioritere arbeidet på sykehuset på grunn av den pågående pandemien. På bakgrunn av det, måtte jeg legge bort denne masteroppgaven store deler av 2020 og 2021. Sett i lys av den da pågående pandemien, fant jeg dette riktig å gjøre, men, da verden et lite øyeblikk fikk hodet over vannet, var det tiden inne for meg å starte opp igjen.

Å arbeide med en masteroppgave, og sette seg inn i litteraturen og involvere seg med mennesker, er givende på flere måter. Samtidig som at det er grunn til refleksjoner og ettertanke. Denne masteroppgaven er gjort under en pandemi, med etterfølgende krig i Europa, og det setter sitt preg på alle, selv i en liten fjellbygd.

Innholdsfortegnelse

1.0 Introduksjon.....	1
1.1 Hensikten med mastergraden.....	1
1.2 Bakgrunn.....	1
1.3 Problemstilling og forskningsspørsmål.....	1
1.4 Historisk – betydning av organisert idrett og fritidsaktiviteter, og mastergradens samfunnsaktualitet.....	2
1.5 Integrasjon.....	3
1.5.1 Idrettens betydning for sosial integrasjon.....	3
1.6 Sosiale forhold og levekår.....	4
1.7 Fritidsaktiviteter.....	5
1.8 Prosjektet «Sammen om rett aktivitet for alle».....	6
1.9 Folkehelseperspektivet.....	6
1.10 Masteroppgavens struktur.....	8
2.0 Litteraturgjennomgang, og tidligere forskning.....	9
2.1 Tidligere forskning.....	9
2.1.1 Integrasjon og tilhørighet i et komplekst samfunn.....	9
2.1.2 Jenter med minoritetsbakgrunn og deltagelse i idrett og fritidsaktiviteter.....	9
2.1.3 Betydningen av å delta på fritidsaktiviteter.....	11
3.0 Konseptuelt rammeverk.....	13
3.1 Minoriteter og majoritet.....	13
3.2 Grupper.....	14
3.3 Sosial kapital.....	15
3.4 Mestring og mestringstro.....	15
4.0 Metodologi.....	17
4.1 Forstå den menneskelige verden.....	17
4.2 Metodisk tilnærming.....	17
4.2.1 Kvalitativ metode.....	17
4.2.2 Semistrukturerte intervjuer.....	18
4.3 Datainnsamling.....	19
4.3.1 Utvalgsstrategi.....	19
4.3.2 Rekrutteringsprosessen.....	19
4.3.3 Deltagerne.....	21
4.4 Intervju med mennesker fra andre kulturer.....	21

4.5 Forberedelse og gjennomføring.....	22
4.5.1 Analyseprosessen.....	24
4.5.2 Transskribering.....	25
4.5.3 Koding og etablering av tema.....	26
4.6 Kvalitetssikring i forskningsprosessen.....	27
4.6.1 Pålitelighet.....	27
4.6.2 Overførbarhet.....	27
4.6.3 Bekreftbarhet.....	28
4.6.4 Refleksibilitet.....	28
4.7 Etikk i forskningsprosessen.....	28
4.7.1 Temaets sensitivitet.....	29
4.7.2 Etske godkjenninger.....	29
4.7.3 Informert samtykke.....	29
4.7.4 Konfidensialitet og anonymitet.....	29
4.7.5 Konsekvenser av å delta.....	30
4.7.6 Etske hensyn i formidlingen av resultater.....	30
5.0 Presentasjon av funn.....	31
5.1 Inkludering.....	31
5.2 Venner og språk.....	33
5.3 Tilhørighet.....	34
5.4 Betydningen av prosjektet «sammen om rett aktivitet for alle».....	36
6.0 Diskusjon.....	38
6.1 Introduksjon.....	38
6.2 Betydningen av å delta på fritidsaktiviteter.....	38
6.2.1 Inkludering.....	38
6.2.2 Venner.....	39
6.2.3 Tilhørighet.....	40
6.3 Betydningen av prosjektet «sammen om rett aktivitet for alle».....	41
6.4 Funnene sett i lys av et folkehelse perspektiv.....	42
6.5 Begrensinger ved studiet.....	43
6.5.1 Forskerens utfordring.....	44
6.5.2 Deltagernes utfordringer.....	45
7.0 Konklusjon.....	46
8.0 Avslutning.....	47
Litteraturliste.....	48
Vedlegg 1. Informasjonsbrev.....	51

Vedlegg 2. Intervjuguide	54
Vedlegg 3. Godkjent søknad NSD	55
Vedlegg 4. Litteratursøk	58

Norsk sammendrag

Bakgrunn: Antall innvandrere i Norge er tredoblet siden 2000, selv om veksten har avtatt noe de siste årene. Ved inngangen til 2021, er 18.9 % av befolkningen innvandrere, og norskfødte med innvandrerbakgrunn. Mange bor i de store byene, men flere er også bosatt ute i distriktene. Denne mastergraden retter fokuset mot jenter med minoritetsbakgrunn og betydningen av å være med på fritidsaktiviteter i en liten fjellbygg midt i Norge.

Mål: Mastergraden har som mål å få en bedre forståelse av betydningen av å være med på en fritidsaktivitet, og om det kan bidra til inkludering, og skaffe venner i et lite lokalsamfunn.

Metode: Undersøkelsen har en kvalitativ forskningstilnærming. Det er gjennomført intervjuer med fem jenter som alle har minoritetsbakgrunn og deltar eller, har deltatt i en fritidsaktivitet. De er alle bosatt i samme geografiske område. De er mellom 16 og 19 år

Resultat og konklusjon: Det ble på bakgrunn av analysen av datamaterialet ble det utviklet tre hovedtemaer, med fem undertemaer. De ulike temaene ser ut til å foregå i et samspill med hverandre. Studien indikerer at fritidsaktiviteter har stor betydning og at de gjennom disse aktivitetene skaffer venner og lærer språket og kulturen bedre. Samtidig er det ulike faktorer som påvirker deres valg av aktiviteter. Å kjenne tilhørighet i en gruppe sammen med andre minoritetsjenter, kan framstå som det viktigste. Lavterskel tilbudet prosjektet «sammen om rett aktivitet» tyder på å være en viktig faktor for å rekruttere jenter med minoritetsbakgrunn til å delta i en fritidsaktivitet.

English abstract

Background: The number of immigrants has increased since 2000, even though there has been some decrease last years. In the start of 2021 18,9 % of the population immigrants or born in Norway with immigrant parents. Even though mostly of the immigrants live in the cities, several live in the rural areas. This master thesis aims the focus towards minority girls and in what way leisure activities has meaning in a small town in Norway

Aim: This master thesis aims to investigate, and gain a better understanding in what way leisure activities might contribute to inclusion and make friends in a small town in Norway

Methods: This study has a qualitative research approach. Interviews were conducted with five minority girls, whom all participated in a leisure activity. They do all live in the same geographical area. They are between 16 and 19 years old

Result and conclusion: Three topics were developed based on the data material. The various topics seem to have an interaction, and the study indicates that leisure activities has a great meaning to minority girls, and they learned the language, culture and made friends. A number of different issues affect their choice of leisure activities. Being in a group with other minority girls seems to be most important. The project "The right to play for everyone" seems to be an important factor to recruit minority girls to participate in leisure activities.

1.0 Introduksjon.

1.1 Hensikten med mastergraden.

Denne mastergraden har til hensikt å få kunnskap om betydningen av fritidsaktiviteter for jenter med minoritetsbakgrunn som bor i en fjellbygd. Ved å intervju disse jentene er formålet å få kunnskap om betydningen av fritidsaktiviteter og hvordan det eventuelt påvirker, integrering og tilhørighet og være delaktig i samfunnet som er den politiske intensjonen.

1.2 Bakgrunn.

Det er ulike grunner til at mennesker forlater sitt hjemsted for å bosette seg her i nord. Det kan være arbeidsmigranter eller flyktninger som søker et nytt og trygt sted å være. Å bosette seg på et nytt sted bli inkludert, og passe inn, kan være en utfordring for mange. Bakgrunnen for denne masteroppgaven er mine egne observasjoner av ungdommer med minoritets bakgrunn. Guttene samles på fotball baner, og spiller sammen flere ganger i uken, men det er ingen jenter å se. På bakgrunn av dette, har jeg gjort meg noen tanker og undrer veldig på hvor jentene befinner seg etter skoletid. Denne fjellbygden ligger på nesten 500 meters høyde over havet, og sommeren er gjerne forkortet i begge ender. Det er grunn til å undres hvordan det oppleves å bo i en liten fjellbygd sånn cirka midt i landet. I arbeidet med mastergraden, ble et pågående prosjekt interessant, som er et lavterskel tilbud med fokus på å inkludere minoritetsjenter til fritidsaktiviteter. Tidligere studier viser at jenter er underrepresentert i organisert idrett, og fleste er gjort i byer, og fokusert på organisert idrett (Strandbu et al., 2019; Younis, 2010). Denne studien vil ha fokuset på minoritetsjenter som bor i distriktet, og betydningen av å være med på fritidsaktiviteter.

1.3 Problemstilling og forskningsspørsmål.

For å få en bedre forståelse av dette vil jeg intervju jenter med minoritetsbakgrunn. Mastergraden har som mål å få en forståelse av hvilken betydning det har for jentene å delta på en fritidsaktivitet. Er det sammenheng mellom sosial inkludering og deltagelse i fritidsaktiviteter? Gir det større mulighet til å lære norsk, og forstå det norske samfunnet? Hva er det sosiale utbyttet av å være med på en fritidsaktivitet?

Problemstillingen for mastergraden er: **Hvordan opplever jenter med minoritetsbakgrunn som bor i en fjellbygd, betydningen av å være med på fritidsaktiviteter?**

Under denne problemstillingen vil følgende forskningsspørsmål utforskes:

1. Hvilken betydning har det å bo i en liten fjellbygd for jentenes deltagelse i fritidsaktiviteter?
2. Hvordan erfarer de å få seg venner?
3. Hva er betydningen av deltagelse i fritidsaktivitetene for inkludering?

Studien refererer til fritidsaktivitet, som en beskrivelse av alle aktiviteter som gjøres utenfor skoletiden

1.4 Historisk – betydning av organisert idrett og fritidsaktiviteter, og mastergradens samfunnsaktualitet.

St.meld. nr. 41 «Idretten – folkebevegelse og folkeforlystelse» beskriver effekten av å være med i organisert idrett, og at det kan føre til mestring, samhold og felleskap i et lokalsamfunn. Dette budskapet var tydelig allerede på 1970 – tallet. Idretten var basert på prinsippet- idrett for alle- og alle skulle få holde på med sin idrett, uansett interesse, forutsetninger og behov. Og idrett ble sett på som en del av det kulturelle bilde. Det er først i 1991 at det ble utarbeidet en idrettsmelding som beskriver idrettens vilkår og utfordringer (St.meld. 41(1991- 92). Den organiserte idretten er fortsatt sentral, og det lokale idrettslaget viser seg å ha stor betydning (Bakken, 2019b; Seippel et al., 2011).

Det er et mål for idrettspolitikken å legge til rette og bidra, slik at sosiale forskjeller i deltagermønsteret blir utjevnet slik at flere kan være med på fysisk aktivitet og idrett (Meld. St. 26 (2011-12). I følge Bakken (2019) er systematiske det forskjeller på hva ungdommer gjør i fritiden, og knyttet til sosial bakgrunn. Indikatorene viser at ungdommer som vokser opp i familier med høyest sosioøkonomisk status, kommer bedre ut av det enn de som vokser opp lavere sosiale lag (Bakken, 2019a)

Dette er også i tråd med folkehelsearbeidet som har som mål å legge til rette for trygge samfunn og gode oppvekstvilkår, og for bidra til mindre sosial ulikskap (Meld s.t 19). På bakgrunn av at organisert idrett og fritidsaktiviteter har en stor plass i vårt samfunn, men at

det samtidig kan se ut å være en utfordring for enkelte å delta, har denne mastergraden samfunnsaktualitet. Masteroppgaven har som formål å undersøke betydningen av fritidsaktiviteter hos jenter med minoritetsbakgrunn, og se om det er sammenfallende med politiske intensjoner og den vedtatte betydningen av fritidsaktiviteter og idrett.

1.5 Integrering.

Av den norske befolkningen består 18.9 % av innvandrere og norskfødte med innvandrer bakgrunn (SSB 2021). Solberg Regjeringens integreringsstrategi (2019-2022) hadde som mål at innvandrere skal delta i arbeids- og samfunnsliv og dermed bli en del av samfunnets små og store fellesskap. Der påpekes det, at det er viktig at barn og unge med minoritetsbakgrunn lærer seg norsk og blir delaktig i små og store samfunn. Strategien legger vekt på å fremme og forsterke innsats mot utenforskap og segregering. Det er viktig at barn og unge med innvandrer bakgrunn deltar på sosiale aktiviteter, sammen med andre barn. Videre påpekes viktigheten med at flere sektorer deltar, og at tjenester som utdanning, arbeid, bolig, kultur og fritidsaktiviteter samt helse og barne- og familievern samarbeider. Dette er i tråd med folkehelse politikken som fremmer trygge samfunn og tidlig innsats for å bidra til mindre sosial ulikskap. For å løse en mangfoldig utfordring er det også nødvendig med en sterk frivilling sektor, og et gryende sosialt entreprenørskap samt at det er forankret i et lokalt politisk lederskap. (St. melding nr 49 (2003-04,)). Det er et mål at alle barn og unge skal ha like oppvekst vilkår og muligheter, og at det legges vekt på at altfor mange barn og ungdommer vokser opp i lavinntektsfamilier og av den grunn har færre muligheter enn sine jevnaldrende (Departementene, 2020).

1.5.1 Idrettens betydning for sosial integrasjon.

Fritidsaktiviteter behøver ikke være en idrett, det kan også være annen aktivitet som foregår utenfor skoletid. Å være en del av den organiserte idretten virker inkluderende, fordi en blir del av et større fellesskap, blir kjent med ny kultur og får venner (Walseth, 2016). Som tidligere nevnt har idretten en stor plass i det norske samfunnet, og idrettslagene får flere medlemmer og idrettsanlegg bygges, og den frivillige organisert idretten er forankret i Stortingsmeldinger (Meld.St.26, (2011-12,)). Seippel, Strandbu og Sletten (2011) ser i sin rapport på forholdet mellom idrett og sosial integrasjon. Idrettslaget og treningssenter, eller andre arenaer, er en viktig møteplass for unge mennesker. Ved siden av idrettens åpenbare

helsemessige fordel, legges det også vekt på den sosiale effekten ved å møtes utenfor skoletid. Der kan barn og ungdom møte nye venner, og det er naturlig å tenke at det å lykkes med idrett kan føre til mestring og av det, et styrket selvbylde. Forfatterne viser i sin artikkel en til en klar sammenheng mellom møter på treningsarenaer og møter med venner (Seippel et al., 2011). Ungdom som ikke trener, kan se ut å ha en litt mer sårbar posisjon enn ungdom som ikke trener eller med på organisert idrett (Seippel et al., 2011). Idrett er også av politikere sett på som et verktøy for integrering, og på den måten kan idretten være med å bidra til utvikling av sosial kapital og nettverk blant minoritetsbakgrunn (Walseth, 2016).

1.6 Sosiale forhold og levekår.

Andelen barn i familier med vedvarende lavinntekt har siden 2001, tredoblet seg i Norge, og har størst utbredelse i landets største byer (ungdomsdirktoratet, 2022). Dette innebærer større risiko for nedsatt levekår og fattigdom for barna dette gjelder. I 2019 var det registrert 61 5000 barnefamilier med vedvarende lavinntekt i Norge, som er en økning på 650 familier fra året 2018. Det betyr at husholdningen har tjent mindre enn 60 % av medianinntekten som gjelder i Norge, og at dette har vedvart de siste tre årene. Ute i kommunene viser tallene en svak økning, og i de største kommunene er tallene større enn gjennomsnittstallene for Norge i sin helhet. Fellesnevner for hva som gir større risiko er, foreldrenes yrkestilknytting. Enslige forsørgere og barnefamilier hvor foreldrene har lav utdanning, er også utsatt. Barn med innvandrerbakgrunn utgjør 6 av 10 i denne lavinntektsgruppen (ungdomsdirktoratet, 2022). Konsekvensene av å vokse opp i en lavinntektsfamilie kan være tung å bære for barn og ungdom. Noen barnefamilier bor i kommunale boliger, hvor boligene kan ha lavere kvalitet og på den måten opplever de å ha lavere materiell standard. Å leve i fattigdom kan føre til redusert opplevelse av livskvalitet og helse, samt opplevelsen av sosial støtte, stress og ensomhet (ungdomsdirktoratet, 2022). I følge Sletten (2011) er organiserte idretter og aktiviteter forbundet med økonomiske utgifter i form av utstyr, kontingenter, på lik linje med andre sosiale gjøremål som kino besøk og konserter (Sletten, 2011). Jacobsen fant i sitt studie en sammenheng mellom deltagelse i fritidsaktiviteter og inntektsnivået i familien (Jacobsen et al., 2021). Når grupper i vårt samfunn sammenlignes på helseindikatorer, finnes det systematiske forskjeller (Jacobsen et al., 2021). Den viser at, høyere inntekt og høyere utdanning en gruppe har, jo bedre er

helsen. De sosiale helseforskjellene gjelder for skader, plager og for nesten alle sykdommer (Folkehelseinstituttet, 2018). Barn og ungdom som bor i lavinntektsfamilier deltar mindre i organiserte idretter, og andre fritidsaktiviteter. Av den grunn kan de gå glipp av en viktig læringsarena for identitetsutvikling og demokratiforståelse (ungdomsdirktoratet, 2022). For enkelte kan også begrensede sosiale nettverk samt svake norskkunnskaper, begrense tilgangen til informasjon om de ulike fritidsaktiviteter, og den grunn være en utfordring å finne frem og orientere seg i alle tilbudene. Dette kan tyde på er at det kan være en utfordring for ungdommer med innvandrer bakgrunn å bli integrert i Norge da kjennskap til formelle og uformelle systemer er knyttet til de sosiale arenaene, som igjen kan føre til utenforskap i det norske samfunnet (ungdomsdirktoratet, 2022).

1.7 Fritidsaktiviteter.

Alle skal ha et tilbud og like muligheter, knyttet til oppvekst og levekår (Meld.St.19, (2014-15)). Arbeidet med å motvirke marginalisering står sentralt. Jevne ut forskjeller i samfunnet, og sørge for at barn og unge får en god barndom som inkluderer stabile voksenpersoner, barnehage, skole og nærmiljø. Nærmiljøet er der hvor vi bor, og det kan være alt fra utbygde områder med parker, plasser og friområder til spredtbygde strøk. Nærmiljøet består av et psykososialt rom, som blant annet består av kulturaktiviteter og opplevelser av sosiale møteplasser, som igjen kan bidra til påvirke folks trivsel og følelse av identitetstilknytning og stolthet (Meld.St.19, (2014-15)). Å være med på en fritidsaktivitet kan føre til inkludering, trivsel, samhørighet og livsmestring. Mestring gir mening, livsglede og overskudd og gjennom deltagelse i sosialt fellesskap fremmes livskvalitet og trivsel. (Mira Aaboen et al., 2015). Deltagelse i organiserte fritidsaktiviteter for barn og unge blir sett på som en viktig kilde til identitet, fellesskap og mestring. Det er også erfaringer og ferdigheter som de har nytte av resten av livet (Mira Aaboen et al., 2015). Deltagelse i fritidsaktiviteter kan være med å bidra til bedre motivasjon for skolearbeid, og på den måten bedre karakterer (Camacho & Fuligni, 2014). Samhandling med andre, og tilhørighet til lokalsamfunnet, virker helsefremmende og er med på å styrke den enkeltes hverdag (Helsedirektoratet 2015).

1.8 Prosjektet «Sammen om rett aktivitet for alle».

Prosjektet «sammen om rett aktivitet for alle» har en sentral rolle i denne mastergraden. Prosjektet som startet i 2018 har som hovedmål, at det skal gi flere gode, og tilpassede aktivitetstilbud i et miljø som oppleves som inkluderende og trygt for alle familier og hele familien. Kartlegging gjort av kommunen og prosjekt leder, forkant av prosjektet, viste at sårbar økonomi, mangel på informasjon var to grunner til at noen barn ikke deltar på fritidsaktiviteter. Med dette som grunnlag, starter prosjektet «sammen om rett aktivitet for alle» i 2018. Styringsgruppen bak prosjektet, er Internasjonalt råd, samt den lokale idrettsforeningen. Prosjektet deltar i Folkehelseprogrammet Ung4 Reg gjennom Innlandet Fylkeskommune. Prosjektet har også som oppgave å rekruttere flere jenter med minoritetsbakgrunn, og et av tiltakene er å bistå familier økonomisk ved å gi barna et aktivitetskort som dekker medlemskap og/ eller treningsavgift som dermed gir de adgang til en aktiviteter. Rekruttering inn i prosjektet er basert på samarbeid med flere instanser. Det fungerer som et tversektorielt samarbeid mellom disse instansene, som består av skolen, flyktning koordinator og NAV. Disse kontakter prosjektleder, om da de kommer i kontakt med ungdommer som kan ha nytte av å være med på prosjektet. Deretter blir ungdommene og deres familie kontaktet av prosjekt leder, som informerer om alternative tilbud, samt hvordan de skal melde seg inn samt annen nødvendig informasjon. Ungdommene blir også gjort kjent med andre aktiviteter i lokalsamfunnet, som ikke må handle om idrett. Det kan være teater, teknolab, kor eller ulike former for ballspill. Familiene blir med dette, også kjent med hva det kan innebære å være medlem i en idrettsforening, eller annen organisert fritidsaktivitet, da disse aktivitetene ofte er tuftet på frivillighet og dugnad, hvilket innebærer en form for foreldredeltagelse. I 2021 var det totalt 45 unge som fikk aktivitetskort derav 20 jenter. 14 av disse jentene deltar på tilbudet Sportmix Årsrapport «sammen om rett aktivitet for alle»

1.9 Folkehelseperspektivet.

I denne masteroppgaven vil folkehelseloven ligge til grunn for å belyse folkehelseperspektivet.

«Formålet med denne loven er å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse, herunder utjevner sosiale helseforskjeller. Folkehelsearbeidet skal fremme befolkningens

helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse» (Loven om folkehelsearbeid, 2011, §1).

God helse og god livskvalitet er sentralt og viktig for oss alle. Livskvaliteten og helsen i befolkningen påvirker samfunnsutviklingen, som igjen påvirker den enkelte. God livskvalitet, bra levevilkår og god helse henger sammen med trivsel. Utvikling og livssituasjon påvirker oppveksten til barn og ungdom, og det er viktig å legge til rette for trygge hjem samt trygge nærmiljø. Folkehelsemeldingen – Gode liv i eit trygt samfunn- (2018-2019) har fokus på god kvalitet på barnehager, skoler og fritidsordninger for på den måten gi et godt grunnlag for læring, trivsel og helse. Tidlig innsats for barn og unge er et tverrsektorielt ansvar, og blir sett på som et viktig folkehelseiltak, og en viktig oppgave for hele samfunnet. Ved å arbeide forebyggende kan inngripende tiltak senere unngås, og legger grunnlaget for et mer bærekraftig samfunn. Stortingsmeldingen legger også vekt på å redusere sosiale forskjeller. Den oppfordrer til å vurdere potensielle fordelings effekter av tiltak både nasjonalt, og på et lokalt nivå. Disse tiltakene og strategien må rettes mot hele årsakskjeden fra grunnleggende levekårsforhold, levevaner sosiale og fysiske miljøfaktorer samt helsetjenester. Forskjeller i levevilkår, utdanning og arbeid og inntekt henger sammen med sosiale forskjeller i helse og folkehelse (Meld.St. 19 (2018-2019.)) Det finnes en sammenheng mellom intensjonene til prosjektet «Sammen om rett aktivitet for alle» og prinsippene i Folkehelseloven. Dette prosjektet gir ungdommene et aktivitetskort, som er til hjelp for økonomisk sårbare familier. Slik får ungdommene en større mulighet til å delta på samme aktivitet som andre ungdommer. Den tverrsektorielle innsatsen som et kjennetegn på folkehelsearbeid, viser forståelsen av at hele samfunnet gjør en innsats. Folkehelsearbeid er den innsatsen samfunnet gjør for å påvirke faktorer som direkte eller indirekte, fremmer helse og trivsel (Meld.St.19, (2014-15),)

Prosjektet «Sammen om rett aktivitet for alle» inngår i folkehelseprogrammet som med oppstart i 2018 setter kommunalt folkehelsearbeid på dagsorden gjennom en tiårig satsing som skal bidra til å fremme befolkningens livskvalitet og helse. Folkehelseprogrammet ser betydningen av et styrket og godt lokalsamfunn, og dets påvirkning for de unges psykiske helse og livskvalitet. Gode oppvekstvilkår og trygge rammer, er en av lokalsamfunnets viktige oppgaver som er en viktig faktor for de unge å ta med seg videre i livet (Helsdirektoratet, (2017-27),).

1.10 Masteroppgavens struktur.

I kapittel to, gjøres det rede for litteraturen, nasjonal og internasjonal forskning som omhandler temaet. I tredje kapittel vil det konseptuelle rammeverket beskrives på bakgrunn av litteraturoversikten, etterfulgt av kapittel fire hvor det gjøres det rede for metode og forskningsprosess, før funn og analysen beskrives i kapittel fem. Kapittel seks vil inneholde diskusjon, konklusjonen i kapittel syv, før avslutning i siste kapittel åtte

2.0 Litteraturgjennomgang, og tidligere forskning.

2.1 Tidligere forskning.

2.1.1 Integrasjon og tilhørighet i et komplekst samfunn.

Eriksen og Sajjid (Eriksen & Sajjad, 2020) beskriver at det er ikke så mange år siden at nordlendinger hadde utfordringer med å få seg bolig i Oslo. Etter hvert som årene går, forandrer samfunnet seg, og nordlendinger blir sjeldent betraktet som mindreverdige. Muslimske innvandrere kom til Oslo på 1970- tallet, og den flerkulturelle situasjonen utvikler seg gradvis. Mange av de opprinnelige innvandrerne i Norge, har i dag voksne barn som har levd hele sitt liv i Norge (Eriksen & Sajjad, 2020, s 19). De som har forlatt sitt hjemland er arbeidsmigranter og flykninger, og kan i praksis stå overfor flere av de samme utfordringene når de kommer til landet, som ofte handler om diskriminering, kulturforskjeller og kulturkonflikter. Vi er som mennesker både like og ulike. Vi har forskjellig utseende, erfaringer og kunnskap, og noen av disse forskjellene ligger i vår kultur. Vi vokser opp i ulike miljøer og vil på grunn av det ha ulike normer, og ulikt syn på hva som er rett og galt (Eriksen & Sajjad, 2020, s.34).

2.1.2 Jenter med minoritetsbakgrunn og deltagelse i idrett og fritidsaktiviteter.

Norsk og internasjonal forskning viser at jenter med minoritets bakgrunn er underrepresentert i idrett og fritidsaktiviteter (Ekholm et al., 2019; Seippel et al., 2011; Strandbu et al., 2019; Younis, 2010). Sosial inkludering er satt i sammenheng med deltagelse i idrett, og blir sett på som en egnet arena for inkludering. Samtidig registreres det at jenter er mindre deltagende organisert idrett enn gutter. Jentene er underrepresentert, og det forklares ut i fra flere forhold, blant annet kulturelle normer, økonomiske forskjeller samt jentenes innadvendte væremåte (Ekholm et al., 2019).

Norske studier viser det samme, jenter med minoritetsbakgrunn er underrepresentert i organisert idrett (Strandbu et al., 2019; Younis, 2010). Dette er også påpekt i rapporten -Kom igjen jenter- som ble skrevet i 2014 av et statlig oppnevnt utvalg. Denne rapporten tar utgangspunkt i resultater fra Ung i Oslo 2006, og henviser til undersøkelser som er representativ for hele landet. Younis (2010) sitt studie, hvor jenter med minoritets bakgrunn bosatt i Oslo øst er inkludert, viser noe av det samme. Jentene som ble intervjuet hadde ulik

bakgrunn i form av hvor de kom i fra, og hvor lenge de hadde bodd i Norge. De oppgir at de ikke har noe sted å være etter skoletid, bortsett fra på skoleplassen. Dit kan det være langt å gå, samt at de ikke får være ute på kveldstid. Forskeren i denne undersøkelsen påpeker at det kan virke som at de ikke vet nok om aktivitetene i nærmiljøet (Younis, 2010).

Å være med på organisert idrett er sett på som en potensiell arena for integrering, som også er påpekt i Stortingsmeldinger og idrettsorganisasjoner. Refrenget kan tyde på at i idrett kreves ikke store språk kunnskaper, samt at de gjeldene regler er lette å håndtere for de fleste. Men, til tross for gode intensjoner, blir det rapportert at mennesker med minoritetsbakgrunn deltar mindre i organisert idrett, enn majoritetsbefolkningen. Dette viser også internasjonale studier (Ekholm et al., 2019) (Tirone & Pedlar, 2005).

Fritidsaktiviteter og organiser idrett er gjerne forbundet med kostnader, og blir i studiet til Ekholm (2019) forklart som en av årsakene til at innvandrere ungdom ikke deltar i fritidsaktiviteter (Ekholm et al., 2019). Det kan være en utfordring for mennesker å flytte fra et land til et annet, og blir integrert og akseptert som en likeverdig medborger. De nyankomne søker til sosial support og aksept hos sitt nye nabolag, men det kan være vanskelig knyttet til kulturelle forskjeller, normer og praksis, som er forskjellig fra deres opprinnelige land. Fritiden er gjerne sett på som en mulighet til å sosialisere seg, og på den måten skape relasjoner til andre. Det kan derimot være svært uvanlig praksis for enkelte kulturer, hvor normen er at relasjoner bygges i hjemmet. (Kukk et al., 2018; Tirone & Pedlar, 2005). På bakgrunn av at det i de siste årene har vært satt søkelys på kjønnsdiskriminerende og restriktiv barneoppdragelse og familieliv i minoritetsfamilier, gjøres det en undersøkelse basert på en datasamling gjort i Oslo 2016 (Smette et al., 2021). Den var selvrappporterende, og inneholdt spørsmål om hvor restriktive foreldre var angående deltagelse i fritidsaktiviteter, og relasjoner til andre ungdommer etter skoletid. Hensikten var å kartlegge hvorvidt ungdommer opplever at foreldrene begrenser deres deltagelse i fritidsaktiviteter, og om det utfordrer eventuelle konservative kjønns- og seksualitetsnormer. Ifølge Smette og kollegaer (2021) viser studier gjort i nordiske land at minoritetsforeldre oftere enn majoritetsforeldre, og legger begrensninger på ungdom, og særlig da på jentene (Høgden, 2006; Smette et al., 2021). Disse foreldre restriksjonene er ofte knyttet til fritidsaktiviteter, og kan fra foreldrenes side handle om beskyttelse. Dog påpeker forskeren at det kan være vanskelig å trekke grenseoppgangen mellom legitim beskyttelse og illegitim kontroll. Sverige

var tidlig ute i Norden, og gjorde en undersøkelse 2006, som viser i hvilken grad ungdommer med minoritetsbakgrunn blir begrenset til å delta i sosiale aktiviteter, og at det også er forskjeller knyttet til hvor foreldrene er født (Høgden, 2006). Forfatterne av senere undersøkelse gjort i Sverige, plasserer foreldrerestriksjoner i en kontekst av æresrelatert kontroll og vold. Et eksempel på dette er en surveyundersøkelse av 17 åringer i 2007, gjort av den svenske Socialstyrelsen (Socialstyrelsen, 2009). Som også blir fulgt opp av en undersøkelse gjort i Stockholm av ungdommer i 15 års alderen. Basert på dette utvikler forfatterne en teoretisk modell der ulike restriksjoner indikerer ulike grader av kontroll i en æresrelatert kontekst. Dette gjelder også restriksjoner knyttet til fritidsaktiviteter og skole (Schlytter et al., 2009) Fafo rapporten fra 2019, forsøker å gi en stemme til foreldre generasjonen blant innvandrere fra Pakistan, Somali og Sri Lanka. I rapporten legges det vekt på voksne og relativt konservative foreldre og ut ifra det dannes et bilde av deres bekymringer knyttet til det å oppdra barn i Norge. De forklarer dette med at de kjenner at de står alene om oppdragelsen, og savner et større kollektiv å lene seg på. I landene de kommer ifra er barneoppdragelse ofte et mer kollektivt anliggende, hvor familien og storsamfunnet deltar, og de gjeldene normer er felles på de ulike arenaer. Å være alene i møtet med en fremmed verden, savnet av fellesskapsfølelsen og en følelse av familieoppløsning, ser ut til å være et av de mest gjennomgående tema. På bakgrunn av dette er det vanskelig å utføre foreldreskap og sosial kontroll. De uttrykker usikkerhet på hva som er akseptabel grensetting, og deres tradisjonelle verktøy for disiplin og avstraffelse ikke er tilgjengelig her i Norge. Religion, identitet og kultur er under press fra storsamfunnet, og kan reflektere frykt og usikkerhet i møte med et ukjent. Konflikten mellom en kollektiv religiøs familieorganisering og sekulær statsindividualisme, kan føre til et ambivalens til skole og aktiviteter som hører til skolegang (Friberg, Bjørnset, 2019).

2.1.3 Betydningen av å delta på fritidsaktiviteter.

Camacho (2015) viser i sin studie fra USA at deltagelse i fritidsaktiviteter bidrar til at ungdommene opplever større tilhørighet til skolen, og på den måte bidrar til bedre skoleprestasjoner blant ungdom fra innvandrer familie. 486 studenter var med i undersøkelse, hvor cirka halvparten var jenter, og første, andre og tredje generasjon innvandrere var med. De fikk spørsmål om sammenhengen mellom fritidsaktiviteter, skoleprestasjoner, tilhørighet til skolen og motivasjon. Forskerne så at foreldrene hadde

utbytte av det, da de ble mer kjent med skolen og hvordan navigere seg frem i det amerikanske systemet (Camacho, Fuligni, 2015). På den måten kan fritidsaktiviteter påvirke hele familien, og bidra til bedre kjennskap til lokalsamfunnet de bor i.

Oppsummert etter litteratur gjennomgang, kan det tyde på at det er flere undersøkelser som viser at ungdommer med minoritetsbakgrunn, deltar i mindre grad i organisert idrett, og særlig gjelder dette jenter. Det forklares ut ifra flere faktorer, som sosioøkonomiske og kulturelle forskjeller. Det kommer også frem at det kan være en utfordring å være forelder i et fremmed land hvor det er en annen kultur, og foreldrene kjenner er behov for å beskytte sine barn, de ikke er kjent med samfunnet og skolesystemet. Samtidig viser undersøkelser at fritidsaktiviteter kan være en kilde til et tettere samarbeid mellom skole og foreldre, og være en kilde til å bedre bli kjent med det nye landet de har kommet til. De fleste undersøkelser er gjort i storbyer, og omhandler organisert idrett

3.0 Konseptuelt rammeverk.

I dette kapittelet beskrives begreper som er med på å skape en bedre forståelse for de ulike faktorer som er sentrale i denne studien og som må sees i lys av analyse og diskusjon.

Teorien er viktig i form av at den danner et viktig bakteppe og berettigelse for forskningen som er gjort (Bryman, 2016). Tre ulike typer teorier beskrives av Bryman (2016) og det er grand theory og middle-range theory, som refererer til sosiologisk og abstrakt teori. Men, ikke all teori eller forskning kan refereres til et eksplisitt teoretisk rammeverk men, knyttes sammen med kunnskap som hentes fra bøker og annen litteratur (Bryman, 2016). I denne studien belyses sentrale begreper og aspekter som er indentifisert gjennom litteraturgjennomgangen før, under og etter intervjuene. Denne studien har en induktiv forskningstilnærming. I det ligger det at teoridannelsen er bygget på systematiserte erfaringer (Thomassen, 2006, s. 49). Mange forklarer begreper i sammenheng med problemstillingen, men i denne studien velges det å belyse perspektiver som er med på å forklare de sosiologiske mekanismene som ligger til grunn for betydningen av å delta på en fritidsaktivitet, for jenter med minoritetsbakgrunn. Ifølge litteratur gjennomgangen kan sosialisering gjennom fritidsaktiviteter se ut til å være nødvendig for å oppnå et slags nivå av integrering, men det kan også se ut som det hersker en del utfordringer på veien dit. Videre ser det ut som at dette er et komplekst bilde, og av den grunn blir ikke alle faktorer tatt med i denne studien. Sentrale begreper og forsøk på å forklare, er valgt ut av forsker på bakgrunn av intervjuene, annen forskning og litteraturgjennomgang.

3.1 Minoriteter og majoritet.

En etnisk minoritet er en gruppe som er i mindretall i det samfunnet de bor i. (Eriksen & Sajjad, 2020). Majoriteten er den som ofte har både den politiske og økonomiske makten, samt definerer de kulturelle rammene. Majoriteten blir sett på som den gruppen som har det symbolske overtaket, og kan bidra til å forklare hvorfor minoriteter kjenner at de er tvunget til å tilpasse seg, og beherske rådene spilleregler. Dette kan handle om hvordan man flørter, hvordan oppdrar barn og vasker gulv. Forskjellene i symbolmakten kan være nødvendig å kjenne til, da det også kalles et premiss for relasjoner mellom innvandrere og nordmenn (Eriksen & Sajjad, 2020.s,90).

3.2 Grupper.

En sosial gruppe er enhet individer, som påvirker hverandre og har felles interesser som varer over en tid. Tanken om et «vi» stå sentralt og kan være med på tilfredsstillende kravene som en gruppe har som seg selv (Kaufmann & Kaufmann, 2009, s.235) Et viktig trekk ved gruppene, uansett størrelse, er motivet for å ville samhandle. Inne i en gruppe vil det dannes felles normer og forståelse. Det kan også oppstå egne spilleregler i form av påbud og forbud. Det grunnleggende sosiale behovet blir dekket gjennom sosialisering med andre og er med på å gi mennesket trygghet og dermed et bidrag til et bedre selvbilde, samt en følelse av ro (Kaufmann & Kaufmann, 2009,s.237) Det er ulike gruppe typer, og de kan deles inn i primær og sekundærgrupper. Vi er medlem av en familie og tar med oss den oppdragelsen og erfaringene vi fikk der, og de kan prege oss resten av livet. Men, vi er også medlemmer av andre grupper utenfor hjemmet, i nabolaget, på arbeidsplass og på skolen. Grupper som er preget av intimitet kalles primærgrupper. Sekundærgrupper, er grupper hvor vi har felles interesser, og deltar i den gruppen for å dyrke disse sammen. Det kan være idrettslag, fritidsgrupper eller andre foreninger. I disse gruppene er det de felles interessene som gjør at medlemmene kjenner tilknytning. En sekundærgruppe kan utvikles til en primærgruppe, og det er ikke alltid lett å vite hva forårsaker den utviklingen. Målsettingen for gruppen, kan spille en rolle, og om den er omfattende og fungerer over lang tid, blir det mer nødvendig med utvidelse av normer og regler. Sammen setningen av gruppen er også avgjørende, og det kan variere hvorvidt medlemmene i gruppen bidrar til trivsel og det sosiale samværet. Det skilles også mellom formelle og uformelle grupper, hvor de uformelle ofte dreier seg om vennsgrupper. De formelle gruppene er grupper som fungerer fordi de er valgt inn, eller utpekt til å fungere. Dette kan være styret i forening, elevrådet eller en prosjektgruppe(Gjøsund & Huseby, 2009,s.33). Grupper fungerer som sosiale nettverk, som vi hele livet er en del av. Vi oppsøker grupper og blir medlem av disse mer eller mindre av eget ønske. Det ser ut til at rammene for våre valg er familie, sosial bakgrunn og nabolag. Vi er omgitt av mange grupper og grupperelasjoner som krysses og møtes. Det er mennesker som vi har rundt oss, som kan gi støtte, hjelp og bekreftelse. Dette sosiale nettverket forandres over tid, og fra å være påvirket fra foreldrene i ung alder, vil unge mennesker etter hvert velge sine egne grupper. Nettverket til unge mennesker er viktig for den personlige utviklingen og hvordan de tilpasser seg samfunnet de bor i. Det er variasjoner på kvaliteten og hvordan de enkelte grupper er sammensatt og bygd opp. Men, felles er at godt utbygd

sosialt nettverk er viktig for hvordan de unge skal løse utfordringer og problemer som kommer i livet deres(Gjøsund & Huseby, 2009,s.42).

3.3 Sosial kapital.

Sosial kapital er et begrep som har fokuset på sosiale relasjoner(Thurston, 2014,s.154). Det har opp gjennom tiden vært flere definisjoner og måter dette begrepet har blitt forstått på. Felles for definisjonene er at de bygger på ideer fra sosiologien og økonomien. I økonomisk sammenheng refereres det til rikdom og penger. Den type kapital kan potensielt føre til økning og profitt. Sosiologene derimot forklarer kapital med at mennesker i grupper med samme tro, normer og overbevisninger gir hverandre støtte og support (Thurston, 2014,s.155). Putnam(2001) er en flere forskere som har preget dagens forståelse av sosial kapital og hans konseptualisering av begrepet har i særdeleshet på virket folkehelsearbeidet(Thurston, 2014,s.155). Sosial kapital utgjør ressurser som gjøre at samkvem med andre, og generelle oppgaver i samfunnet oppleves lettere å utføre (norsk forskningsråd) Enkelte vil hevde at dette virker som smøreoljen i vårt samfunn. Foreldre som er med på dugnad knyttet til juletefester og musikkorps, og at vi leverer bøker tilbake til biblioteket, er eksempler som er preget av at vi stoler på hverandre og har tillitt. Sosial kapital er forstått som «bruer» som gjennom utdanningssystemet og frivillig sektor kan være med på å bidra til et bedre inkluderingsarbeid. Om det begrepet forstås som «båndtypen» kan det forklare hvordan det også kan være utfordrende og vanskelig. Gjennom bånd mellom likesinnede og bruer mellom folk i ulike plasser i samfunnet, brukes begrepet sosial kapital (Putnam, 2001,s.23).Mennesker gjør det bedre, har det bedre og er sunnere og lykkeligere om de inngår sosiale nettverk hvor der har nære som kan gi støtte, omsorg og gi hjelp. Kvaliteten på det sosiale nettverket er viktig knyttet til hvordan den enkelte person har det. Kvaliteten på et samfunns sosiale nettverk er også viktig og avgjørende om samfunnet skal fungere(Seippel, 2004).

3.4 Mestring og mestringstro.

Daglig utfører vi mennesker oppgaver som vi mestrer i ulik grad. Vi utsettes for mange belastninger gjennom livet, og avhengig av hvilken grad av ressurser vi har mestrer vi disse hendelsene. Om det utenfra kan sies på som en samme hendelse, kan to individer mestre dette på forskjellige måter. Måten å mestre de ulike situasjoner er ofte lært tidlig, og kan bli

et mønster for hele livet (Gjørund & Huseby, 2009,s.127). Graden av optimisme og pessimisme, vil påvirke måte vi opplever mestring. Om vi flere ganger opplever det å mislykkes med noe, vil vi etter hvert utvikle lært hjelpeløshet. Et annet begrep er kontrollplassering, som beskriver vår forklaring og oppfatning om ting som skjer i livet. Det kan være eksterne faktorer, som flaks, skjebnen eller Gud. På en annen side kan noen ha forklaringer som at det er deres egen evne eller innsats, som forklarer fore eksempel et godt resultat på en eksamen. De som ikke fikk et godt resultat, kan ha forklaringer som at de selv er dumme eller ha andre forklaringer som viser til ytre faktorer. Albert Bandura (1977) lanserer begrepet mestringstro- self efficacy, som beskriver at om vi har tro på at man skal mestre en oppgave, vil det føre til positive konsekvenser. Sammenhengen mellom hjelpeløshet og mestringstro, er at de som opplever hjelpeløshet ikke har mestringstro. Det er også sammenheng mellom angst og mestringstro, i den forstand at jo mindre tro man har, dess mer angst. Kilder til mestringstro er troen på at vi klarer noe selv, hvilket er forklart som det viktigste kilden. Å bli overbevist muntlig av en annen, er forklart som en viktig kilde til mestringstro, men er avhengig av hvordan vi oppfatter den personen som forsøker å overbevise oss. Det er avhengig av at den personen forstår deg og din situasjon, og at den har en positiv innstilling. Den andre må oppfattes som at personene er lik deg selv, og ha rede på hva saken dreier seg om. Det er også en kilde til mestring å se at andre kan klare det, som vil fungere som en modellæring(Gjørund & Huseby, 2009,s.131). Mestringstro er en avgjørende faktor og driver for motivasjonen, samt innsats og ytelse. Mestringstroen har betydning for den faktiske mestringen, og i praksis påvirke hvordan vi løser oppgaver. Den vil også påvirke selvseleksjonen hvordan vil velger og sorterer aktiviteter, situasjoner og omgivelser. De fleste unngår situasjoner og arenaer som innebærer en høyere kompetanse og mestring enn vi selv opplever å ha. Mye av denne mestringstroen dannes i tidlig barndom og oppvekst. Og kan være med å påvirke valgene våre gjennom hele livet(Lai, 2013,s.162).

4.0 Metodologi.

I dette avsnittet presenteres epistemologien som ligger til grunn for mastergraden, samt en diskusjon knyttet til mitt valg av kvalitativ forskning. Her presenteres og beskrives datainnsamlingsprosessen og hvordan materialet ble bearbeidet. På slutten vil jeg drøfte etiske aspekter ved forskningsprosessen.

4.1 Forstå den menneskelige verden.

Studiet har en fenomenologisk hermeneutisk tilnærming. Ordet hermeneutikk kommer fra det greske ordet hermeneuein, som betyr fortolke, eller tolke, og studerer verden slik mennesker oppfatter den (Thomassen, 2006, s.157). Dette blir beskrevet som en gammel disiplin med lang historie. Der naturvitenskapens mål er å forklare og naturens fenomener, søker humanvitenskapen å forklare menneskene og hvordan vi lever livet, slik det manifesterer seg i uttrykksformer og mangfold. Selv når disse vitenskapene undersøker samme fenomen, vil det gjøres ut ifra ulike perspektiver og med forskjellige metoder. Den forstående metode er humanvitenskapens særegne forskningsstrategi, i motsetning til naturvitenskapen som har en mer forklarende metode(Thomassen, 2006,s.157).

4.2 Metodisk tilnærming.

Det vil være forskningsspørsmålet og problemstillingen som avgjør hva som er hensiktsmessig forskningsmetode (Silverman,2014, s. 45). En metode er et slags program eller en modell, som viser de praktiske prosedyrer og teoretiske rammer som brukes for å oppnå viten, samt de kritiske vurderingen av dem(Ryen, 2002,s.23). I denne masteroppgaven var hensikten, å få en forståelse for betydningen av å delta på fritidsaktiviteter i en liten fjellbygd. Det innebar at jeg ville forøkte å finne informantenes subjektive erfaringer og opplevelse. Med, dette som bakgrunn ble kvalitativ metode valgt for å innhente data for dette mastergraden.

4.2.1 Kvalitativ metode.

Historisk har kvantitativ og kvalitativ forskningstradisjon, blitt satt opp imot hverandre, og de har begge hevdet sin egen fortreffelighet og egenart (Malterud, 2011) Om forskningen er kvalitativ eller kvantitativ, må de tilfredsstille de grunnleggende krav for å fremstille vitenskapelig kunnskap. Disse to tradisjonene har ulike tilnærminger, hvor de kvalitative sikter mot å forstå og forklare, mens de kvantitative vil forklare(Malterud, 2011, s.32)

Kvantitativ forskning har tradisjonelt fokusert på å teste hypoteser, eller sammenhenger som er blitt påstått. Den kvalitative forskingen generer hypoteser som i seg selv er egnet for testing. Kvantitativ forskning er gjerne assosiert med en deduktiv tilnærming, mens kvalitativ forskning er forbundet med en induktiv tilnærming (Ryen, 2002, s.29). Kjennetegn på kvalitativ forskning er at forskeren søker en involvering av de personene som er inkludert i studiet, slik at deres forståelse av verden er lettere å forstå. Forskeren søker forståelse av oppførsel, verdier for å forstå konteksten (Bryman, 2016, s.401). Denne formen er avhengig av, og blir påvirket av personene som er involvert. Siden forskeren er instrumentet, vil det være naturlig å reflektere rundt og vise hvordan dette påvirker forskningen (Dylland, 2020, s. 55-57). Faktorer som må vurderes i sosialvitenskap er for eksempel ens egne verdier. Dette kan påvirke hele forskningen fra valg av forskningstema til konklusjon (Bryman 2016, s.34).

4.2.2. Semistrukturerte intervjuer.

Et forskningsintervju krever en mer eksplisitt kompetanse som handler om hvordan vi presenterer gode spørsmål, skaper en relasjon, lytter og på den måten skape gode forutsetninger for intervjuet (Thagaard, 2009, s. 89). Jeg fant det hensiktsmessig å bruke semistrukturert intervju, da et semistrukturert intervju brukes når temaer fra dagliglivet skal forstås ut fra informantens egne perspektiver, og fordi det er en form som forsøker å innhente beskrivelser informanten har av sin egen livsverden. Dette intervjuet kan ligne på en dagligdags samtale, men har et profesjonelt formål og innebærer en teknikk og tilnærming som er nødvendig for å oppnå målet (Kvale, Brinkmann 2015, s. 46). Dette kan gi en mulighet til å fange opp informantenes opplevelser og erfaringer, samtidig som at det gir rom for å stille oppfølgingsspørsmål. Forskeren kan følge fortellingen, men samtidig sørge for at det utvalgte temaet blir belyst av informanten (Thagaard, 2019, s. 89). Graden av forhåndsstruktur på intervjuet, vil være avhengig av utvalget, og forskningsspørsmålet. For mye struktur kan bidra til at interaksjonen låser seg, og at forskeren ikke fanger opp eller misforstår fenomener som er viktige for personen som blir intervjuet. Derimot om det ikke er struktur over intervjuet, kan de fenomener som forskeren vil undersøke, bli borte i intervjuet (Ryen, 2017, s. 97).

4.3 Datainnsamling.

I datainnsamlingsprosessen defineres utvalget, rekrutteringen av informantene, og hvordan selve innhenting av dataene ble forberedt og gjennomført. Prosessen i denne undersøkelsen forklares i denne rekkefølgen.

4.3.1 Utvalgsstrategi.

Det er flere hensyn å ta når det skal velges deltagere i en studie (Ryen, 2002) Forskeren må ha tilgang til deltagerne, og velge ut det miljøet hvor prosjektet skal utføres. Etter at feltet er valgt, skal også informantene velges ut ifra gitte kriterier som er bestemt på forhånd av forskeren. Ryen(2002) hevder i sin bok, at hovedintensjonen ved kvalitative undersøkelser, ikke er å sammenligne, men derimot å oppnå tilgang til opplevelser og erfaringer som er relevant for å få svar på problemstillingen. Tilgjengelighet til den enkelte informant og hvordan den ser verden rundt seg, er det sentrale i kvalitativ forskning, ikke å telle hvor mange av informantene som ser det likt eller ulikt (Ryen 2002, s,84). Denne tilgjengeligheten kan være utfordrende å oppnå gjennom telefonsamtaler, eller andre korte møter, men heller gjennom et intervju. Det vil av praktiske grunner ikke være mulig å intervju mange (Ryen 2002. s 84). I denne studien ble jenter som er en del av prosjektet «sammen om rett aktivitet» som blir inkludert. Og prosjektleder fungerte som en gatekeeper. En gatekeeper er en som tillater eller forbyr tilgang til et område (Bryman, 2016).⁷⁸ I denne studien var hun med på informere om studien og foreslå de jentene som kunne intervjues. Hun hadde nettopp startet i stillingen, hvilket innebar at hun ikke kjente dem godt, men hadde nok informasjon til at hun kunne sortere hvem jeg kunne kontakte. Dette var nødvendig for å eksempel utelukke de som var ukjente og nettopp hadde kommet til landet. Ikke bare på grunn av den åpenbare språkbarrieren, men også av andre hensyn, som at de kunne være i en sårbar situasjon grunnet deres nye tilværelse i landet.

4.3.2 Rekrutteringsprosessen.

Tidlig i denne prosessen kontaktet jeg prosjektleder for å undersøke om det var mulig å gjennomføre undersøkelsen. Vi hadde et møte hvor mastergraden med problemstilling og forskningsspørsmål ble presentert, samt krav og søknader fra NSD. Et informasjonsskriv, og samtykkeskjema basert på Norsk regionale komite for medisinsk forskningsetikk, ble utarbeidet og deres maler ble brukt for å sikre at alle nødvendige opplysninger er tatt med.

Skrivet inneholdt informasjon om formålet med studien, datasamlingen og rettigheter deltagerne har. Deltagere under 16 år trengte samtykke fra foreldre/foresatte.

Alderstrinn 13 år til 18 år, og antallet fem til seks jenter. Jeg inviterte fem jenter til å delta, fordi dette var relevant til studiens størrelse og etterarbeid. Det er ikke antallet av deltagere i undersøkelsen som bestemmer metningspunktet, men innholdet (Ryen, 2002 s,93). Ryen (2002) siterer Bertaux, hvor et metningspunkt forklares med at under flere intervjuer, kan de samme historiene komme, hvilket fører til at det neste intervjuet ikke har noe nytt å komme med (Ryen, 2002, s.93). I denne studien kom jeg ikke til et metningspunkt som Bertaux beskriver, men jeg fikk frem deltagerens opplevelser av betydningen av å være med på fritidsaktivitet, samt svar på mine forsknings spørsmål.

Ved hjelp av prosjektlederen rekrutterte jeg deltagerne. Hun kjente til hver enkelte av deltagerne fra tidligere, og var på den måten være et naturlig bindeledd. To jenter meldte seg tidlig i prosessen, men deretter gikk inkluderingsprosessen langsomt. Sammen med prosjekt leder ble vi enig om at jeg skulle delta på aktivitetene for på den måten opparbeide tillit, og på den måten gjøre det lettere å tilnærme meg de jeg tenkte å inkludere. Jeg ble med på sportmix, samt åpen dag. Det var nyttig, da jeg også så hvordan de spilte sammen på tvers av alder og bakgrunn. To av deltagerne som var med den dagen, var nettopp kommet til landet, og snakket ikke norsk. De holdt seg i bakgrunnen, men ble etter hvert med i leken. De andre jentene oversatte det vi voksne sa, og bidro til at de ble med i leken. Lek og ballspill, ble tydelig et universelt språk som alle kunne. Om de ikke kunne språket, kommuniserte vi med et slags tegnespråk. Tegn som «high – five» og applaus, syntes å bli forstått av alle.

Åpen dag, er et tilbud hvor hvem som helst kunne komme, hvor det tilrettelegges det for ballspill og andre aktiviteter, basert på den gruppen som er der den dagen og ønskene de måtte ha. Cirka 30 barn og unge, samt foreldre som var tilstede på Åpen dag og majoriteten var barn og ungdommer med minoritetsbakgrunn. Forsker fikk kontakt med to jenter som var villig til å delta i undersøkelsen. Det var to jenter som ikke ønsket å la seg intervjuer, og dette trengte de ikke forklare for forsker eller noen andre. Det lyktes forsker å inkludere den femte deltageren, på slutten av skriveprosessen.

4.3.3. Deltagerne.

Alder	Opprinnelsessted	Bosatt i Norge
17 deltager 1	Midtøsten	Fem år
18 deltager 2	Midtøsten	Fem år
19 deltager 3	Midtøsten	Tolv år
17 deltager 4	Afrika	Ni år
16 deltager 5	Sør – Amerika	Ti år

Tabell 1. Deltagerne

For å bevare deltagernes anonymitet, er det begrenset med informasjonen som gis, om hver enkelt deltager i denne studien. Da studien er gjort på et lite sted, må det gjøres med ekstra varsomhet, da det kan være lett å identifiserer den enkelte, selv med liten informasjon. Detaljer om hvor hvilket land de kommer i fra, eller hvilken fritidsaktivitet de er med på, vil ikke fremkomme. Det gjelder i særdeleshet om de deltar i en aktivitet hvor de er eneste deltager med minoritetsbakgrunn. Fire av fem, var en del av prosjektet «sammen om rett aktivitet for alle» Nummer fem er ikke en del av dette prosjektet, men oppfyller de andre inkluderingskriteriene. Resultatene viser at det på noen måter va forskjelligheter avhengig av når informantene kom til regionen. I sin helhet blir ikke dette tatt hensyn til, men det blir diskutert i kapittel syv. Informantene tilhørte ulike religioner, men dette vil ikke komme frem i analysen, da det kan være med på å identifisere dem.

4.4 Intervju med mennesker fra andre kulturer.

Da jeg skulle intervjuer jenter med minoritetsbakgrunn, var det naturlig å tematisere dette. Kulturelle faktorer, og i hvilken grad det påvirker intervjuet og relasjonen, kan være en utfordring. Land og kulturer har ulike gester, vaner og begrepsforståelse, og dette kan påvirke intervjuet (Kvale et al., 2015,s.174). Det er også verdt å rette oppmerksomheten mot at de også er barn og ungdommer. Det finnes en maktforskjell mellom voksne og barn, som kan påvirke forskningsprosessen(Ryen, 2002,s.210). Det gjelder og så å være oppmerksom på de ulike aldergrupper blant ungdommene. Det kan også være at de forholder seg til ulike miljøer og kontekster, som skole, familie aktiviteter og fritidsaktiviteter, og alderstrinn som kan føre til en viss oppførsel og væremåte. Ungdom

ligner litt på voksne og har ofte et ønske om å leve et voksent liv, samtidig som at alderen har gjenspeiler det spesielle i den aktuelle alder og setting (Ryen, 2002, s.201).

Som en konsekvens at dette kunne jeg som forsker se at det kan være utfordrende for deltagerne. Ikke bare var jeg en voksen kvinne, men også fra et annet miljø. Denne maktforskjellen var noe av det jeg som forsker måtte være bevisst på. Å bruke aldringstilpassede spørsmål innebærer å unngå å bruke lange kompliserte spørsmål, samt å unngå å stille flere spørsmål på samme tid. I dette skjeve maktforholdet kan det være at de som intervjues assosierer den voksne med en lærer, på bakgrunn av det ønsker å svare riktig. (Kvale et al., 2015, s.175). Dette diskuteres i kapittel syv.

4.5 Forberedelse og gjennomføring.

Et pilot intervju ble gjort, med påfølgende diskusjon av veileder. Den opprinnelige intervjuguiden ble justert og forbedret. Det var av og til utfordringer knyttet til at informantene ikke forsto hva jeg spurte om, på grunn av språkvansker eller at det ble brukt et for avansert ord. Det var også utfordringer knyttet til at jeg behøvde veiledning i forhold til min egen intervjuteknikk. Særlig gjelder det oppfølgingsspørsmål. Denne veiledningen var til stor hjelp under de neste intervjuene.

Intervjuguiden var delt inn i følgende tema: 1) hvilken fritidsaktivitet de var med på og hvilken betydning det hadde for den enkelte å delta. 2) Hvilken betydning deltagelse hadde for språk og venner. 3) Hvordan det oppleves å bo i denne fjellbygda, knyttet til kultur, men med en fritidsaktivitet som referanse. Før vi startet intervjuet ble de gjort oppmerksom på, og forklart at de ville bli anonymisert, og at det ikke ville være mulig å identifisere den enkelte. Det ble lagt vekt på at det skulle ikke komme frem hvilket land de kom i fra, eller andre faktorer som kan indentifisere dem. De fikk alle et nummer, hvilket bare var av praktiske årsaker. Vi ble enig om tidspunkt for intervjuet, og dette falt ofte til direkte etter skoletid.

Lengden på intervjuene varierte noe mellom jentene, og det det kunne se ut som det handlet om språk kunnskaper. Å mestre aktiv lytting og beherske evnen til å stille åpne spørsmål, var vesentlig. I overensstemmelse med den fenomenologiske tilnærmingen er det viktig at intervjueren bevarer en holdning preget av maksimal åpenhet overfor fenomenene. Det krever også at den som intervjuer, har kunnskap om intervjutemaet slik at det er lettere

å beslutte hvilken av de ulike dimensjoner som skal følges opp. (Kvale et al., 2015,s.170). Min egen intervjueteknikk ble bedre ettersom jeg etter hvert fikk bedre trening. Eide (2017) forklarer, at aktiv lytting er en sammensatt ferdighet, og er grunnleggende i personorientert kommunikasjon(Eide et al., 2017,s.118). Det var viktig å la deltagerne få god tid og snakke ferdig. Av og til kunne deltagerne bruke tid på å finne ord for å beskrive. Jeg forsøkte å bruke nøkkel ord, som ble oppfattet som et kjerneord. På den måten ble deltager oppfordret til å utdype, konkretisere og reflektere videre(Eide et al., 2017). Det kunne være ord som - gøy -å være med på en fritidsaktivitet, hvorpå de fikk en utfordring om å utdype ordet «gøy» Det ble tydeligere etter hvert, hvilke ord som kunne brukes, og ikke. Det var for eksempel ord som inkludering og kultur. Det kunne virke som de ikke forsto betydningen av ordet integrering, slik at det ble nødvendig bruke andre ord. Det ble forsøkt å forklare integrering ved å bruke ord som, føler du at du passer inn, eller deltar i samfunnet på lik linje som de andre. Erfaringen var at de ikke helt forsto, men også at det var ubehagelig å snakke om. Særlig kom det frem da vi snakket om norske venner, og det å passe inn i et ungdomsmiljø. De som behersket norsk godt, snakket mest og ga innholdsrike svar. De som ikke behersket norsk så godt trengte flere oppfølgingsspørsmål, og forklaringer på hva et ord kunne bety. Jeg opplevde stemningen som anstrengt i starten, men at det avtok i løpet av intervjuet. Intervjuene foregikk på et klasserom på skolen, hvor vi kunne sitte uforstyrret. Det var kun deltaker og jeg som var tilstede.

Etter at intervjuet var ferdig oppleve jeg at det var viktig å snakke om hvordan det hadde gått under intervjuet. Kvale & Brinkmann (2015) beskriver at intervjupersonene av og til kan oppleve en viss anspenthet knyttet til at de har vært åpen og personlig om sine opplevelser. En annen erfaring er at intervjupersonene opplever intervjuet som er berikelse over å ha fått snakke fritt om sine erfaringer. Derfor bør intervjuet følges opp av en debriefing, som også gir intervjupersonen mulighet til å komme med eventuelle bekymringer rundt intervjuet. Om det dukker om flere interessante temaer etter at lydopptaker er slått av, bør det vurderes om dette skal tas med i undersøkelsen. Av etiske årsaker må intervjupersonen gi tillatelse til det (Kvale et al., 2015). Etter at lydopptakeren var slått av, opplevde jeg at deltagerne slappet mer av. De fikk god tid på seg til å beskrive hvordan de opplevde intervjuet, og de uttrykte at det hadde gått fint. Da gikk samtalen litt mer over til løst og fast, og de kunne fortelle om fremtidsplaner og hvilken utdanning de ønsket, og hvilken musikk de hørte på.

Intervjuene varte fra 30- 50 minutter. Forsker kjente at det var temaer som var relevant og aktuelle under intervjuet, men som også måtte avklares før de gikk ut av rommet. Med det, menes det at de fikk mulighet til å utdype problematikken om de ønsket, samtidig som at det ble tydeliggjort at om de ikke ønsket det, ble det ikke tatt med i det skriftlige materialet. Jeg passet på å ikke stille videre spørsmål om det ikke var relevant for undersøkelsen. De fikk dog god tid til å snakke, og oppsøke forsker senere om noe kjentes uklart. Ettersom dette er en fenomenologisk tilnærming, var det viktig at deres opplevelser skulle komme frem, uten at det var noe som var mer «riktig» enn annet. Under intervjuet delte jeg noen av mine observasjoner, men det ble i hovedsak brukt som et verktøy for å eksemplifisere et fenomen. Observasjonen som ble delt, var at i kantinen på skolen sitter jenter med minoritetsbakgrunn på et bord sammen, mens de andre jentene sitter på et annet bord. Denne observasjonen hadde vi alle felles og sammenfalt med deres beskrivelse av hvordan og de kjente på tilhørighet til andre jente med minoritetsbakgrunn.

4.5.1 Analyseprosessen.

I denne studien er det Braun og Clark (2006) sin fremstilling av tematisk analyse som vil bli brukt for å analysere innsamlede data. Årsaken til at denne analyseprosessen ble valgt er at den fremstår som tydelig, særlig siden forskeren ikke har lang erfaring på dette området fra tidligere. Den er også med på å sikre at denne prosessen ivaretar alle de ulike faktorer. Tematisk analyse er en metode som er med på å identifisere og analysere mønster i de innsamlede dataene. Prosessen er delt inn i seks faser. Braun og Clarke (2006) forklarer tematisk analyse som en metode for å identifisere, analysere og finne mønsteret i de innsamlede dataene. Det påpekes at det teoretiske rammeverket og metoden er i samsvar med hva forskeren vil ha svar på. I motsetning til andre analysemetoder er ikke tematisk analyse bundet til et bestemt teoretisk rammeverk. Tematisk analyse er drevet av dataene som er samlet inn, og ikke av forskerens analytiske forforståelse, eller forsøk på å få det til å passe inn i eksisterende rammer. Derimot kan ikke forskeren helt fraskrive seg de epistemologiske, og teoretiske forpliktelse (Braun & Clarke, 2006). Prosessen starter med å se etter mønster, og meninger som ender opp i temaer. Analysen er ikke en linjær prosess, men derimot en prosess som er preget av at det tar tid og en stadig bevegelse frem og tilbake (Braun & Clarke, 2006,s.11).

4.5.2 Transskribering.

Det er ikke standard valg, eller noen universell form eller kode for transskribering av intervjuer gjort i forskningssammenheng. Kvale & Brinkmann (2015) sier at det er umulig å svare på hva som er en korrekt transkripsjon (Kvale et al., 2015,s.205). Men, i litteraturen finnes det ulike råd og metoder om hvordan dette kan gjøres.. Det vil være aktuelt å stille spørsmålet, hva er nyttig transskripsjon for min studie. Av den psykologiske fortolkningen vil det være relevant å ta med pauser og tonefall for å illustrere intervjupersonenes følelser. En lingvistisk analyse krever en strengt ordrett transkripsjon. Det innebærer også etiske spørsmål, som omhandler å beskytte intervjupersonen. Ved eventuelle publiseringer kan ordrette intervjutransskriberinger medføre uetisk stigmatisering av grupper eller personer(Kvale et al., 2015,s.206).

I følge Braun og Clark (2006) er det å bli godt kjent med, og familiær med datamaterialet tidskrevende, men også nødvendig da det legger grunnmuren for resten av analysen (trinn 1) Transskriberingen ble gjort av forsker, og ble gjennom denne prosessen godt kjent med datamaterialet, og opplevde at det var svært nyttig. I følge Braun og Clark (2006) gir selv transskriberingen forskeren er stor mulighet til å gjøre seg kjent med det innsamlede materialet. Det ble gjort direkte etter hvert intervju, og intervjuet ble transkribert ordrett. Tolkningsprosessen ble igangsatt mens transskriberingen foregikk, hvilket også er i tråd med hva Braun og Clark sier (2006). På den måten var det også lettere å knytte samtalen til de notater som var gjort under intervjuet. Det kunne være notater som påpekte kroppsspråket og gester, som kunne være en del av den psykologiske tolkningen og bidra til å gi svar på problemstillingen. Teksten ble transkribert ordrett, men alle gjentakelser og «eh»- er ble utelukket. Det finnes heller ikke standardsvar om pauser, følelsesuttrykk eller intonasjonsmessige understrekninger, skal angis (Kvale et al., 2015,s.208). Opplysninger som kunne indentifisere informantene i form av stedsnavn eller språk, ble av etiske hensyn utelukket fra transskripsjonen. Opptakene var av god kvalitet og det var ingen forstyrrelser underveis. Selve transkriberingen tok lang tid, men opplevdes nyttig både med tanke på det som kom frem under intervjuet, men også knyttet til å tilegne seg bedre intervjuteknikk. Tolkningsarbeidet innebærer å finne mening i innsamlede data. Dataene ble innhentet gjennom semistrukturerte intervjuer, men det legges også vekt på de refleksjoner som ble gjort under intervjuet. Under intervjuene ble det gjort notater og tanker som kunne ha

relevans for analysen. Det ble gjort observasjoner knyttet til kroppsspråk som gester og mimikk. Særlig da vi snakket om venner, eller ønsket om venner, samt fravær av far, syntes de å være ukomfortable. Der satte forsker en grense for langt den tematikken skulle utdypes. På den måten ble det etiske forholdet i varetatt. Dette diskuteres i punkt 7.5.1

4.5.3 Koding og etablering av tema.

Etter at transkribering var gjort, ble teksten lest grundig for å finne et mønster og meninger i teksten (trinn2) Dette innebar at teksten måtte leses flere ganger, for på den måten bli godt kjent med innholdet. Notater ble gjort underveis, og disse notatene ble etter hvert kalt koding.

Datautdrag	Kode
Det jeg syntes var bra, det var at jeg hadde noe felles med vennene min. For da jeg kom til Norge følte jeg meg ulik alle de andre. Så da jeg startet på fritidsaktiviteten, hadde vi felles likheter, eller noe vi likte sammen. Noe jeg syntes var bra.	Gruppetilhørighet- venner Ønsker å delta på fritidsaktivitet Å like det samme. Å dele noe Felleskap

Tabell 2. Eksempel på koding

I den neste fasen (trinn 3) skal de ulike kodene sorteres inn i potensielle temaer, samt vurdere hvorvidt de kan kombineres og utgjøre et hovedtema. Braun og Clarke (2006) anbefaler bruk av tabeller eller tankekart, som også ble benyttet i denne studien. Det var til stor hjelp for å organisere dataene i temaer. De ulike hoved- og undertemaer gjennomgått på nytt (trinn 4) med hensyn til om enkelte temaer skulle fjernes, eller brytes ned til enda flere undertemaer. Resultat ble til tre hoved temaer, med tre undertemaer.

En tematisk analyse kan ha både en deduktiv og induktiv tilnærming, eller en blanding av disse to tilnærmingene. Temaene i denne undersøkelsen var sterkt knyttet til det innsamlede datamaterialet, og ikke til et forhåndsbestemt teoretisk perspektiv. På bakgrunn av dette

hadde analysen en induktiv tilnærming. En induktiv tilnærming starter med en observasjon, i motsetning til deduktiv tilnærming som starter med en teori, og er ofte assosiert med kvantitativ forskning (Bryman, 2016,s.23)

4.6 Kvalitetssikring i forskningsprosessen.

I følge Silverman (2014) er kritikken av kvalitativ forskning at det kan være problematisk å skille mellom god forskning fra mindre god forskning(Silverman, 2014) Både validitet og reliabilitet er blitt sett på som kontroversielle fenomener innen den kvalitative forskningen, og har til dels fått kritikk for å være lite tilfredsstillende. Enkelte vil hevde at kvalitativ forskning gir få, eller gode holdepunkter for skille den gode og mindre gode forskningen fra hverandre (Ryen, 2002,s.176). Argumentasjonen har gjenoppstått på nytt hvor de tradisjonelle begrepene validitet og reliabilitet har blitt forkastet. I denne diskusjonen har Lincoln og Cuba størst gjennomslagskraft, og utviklet nye kriterier (Ryen, 2002). Når jeg videre i mastergraden skal diskutere hvordan jeg har sikret kvalitet gjennom prosessen, vil det bli tatt utgangspunkt i disse kriterier. En mer utdypende diskusjon av faktorer som jeg vurderer har større betydning, gjøres i kapittel syv

4.6.1 Pålitelighet.

Dette sikter til at forskeren har dokumentert og rapportert hele forskningsprosessen, knyttet til data, metode og avgjørelser som ble tatt underveis(Ryen, 2002,s.180). Det er under hele prosessen forsøkt å redegjøre for forforståelse og mulig påvirkning av resultatet. Det var viktig å informerer deltagerne om hvorfor og hva resultatene skulle brukes til.

4.6.2 Overførbarhet.

Da kvalitative studier typisk omhandler små grupper eller individer som deler en viss karakteristikk, kan ikke funnene generaliseres eller overføres inn i andre situasjoner og kontekster (Brymann, 2016, s. 384). For å oppnå overførbarhet, bør beskrivelsene være så detaljerte, at leseren har nok informasjon til å selv vurdere hvorvidt dette er overførbart til en annen setting. Det er bare unntaksvis at resultater fra forskning kan gjelde for alle mennesker, og av den grunn kan det være hensiktsmessig å spørre om overførbarhet. Om kunnskap skal kunne deles med andre er overførbarhet en forutsetning, og forskeren bør kunne vurdere rekkevidden av denne(Malterud, 2011,s.63).

4.6.3 Bekreftbarhet.

Bekreftelse erstatter det man tidligere kalte nøytralitet og objektivitet. Dette innebærer en selvkritisk refleksjon og beretning av hvordan undersøkelsen og prosjektet er utført i sin helhet (Ryen, 2002, s. 180). Det var under hele prosessen viktig å opprettholde nøytralitet og objektivitet. Dette kunne være en utfordring da jeg fikk et ønske om å tale deltagerens sak, og få frem deres utfordringer i samfunnet de lever. Under arbeidet med mastergraden var det hele tiden nødvendig med selvkritisk refleksjon, for å opprettholde nøytralitet og objektivitet, for å få svar på problemstillingen.

4.6.4 Refleksibilitet.

Dette, er en kontinuerlig kritisk prosess som innebærer å reflektere over egne holdninger og standpunkter. Det vil være med på å forbedre troverdigheten av undersøkelsen, knyttet til inkludering, pålitelighet og at det er transparent (Bryman2012, s. 397). Om forskeren har en klar oppfatning om sine egne tanker og holdninger, rase sosioøkonomisk status, alder, kulturell bakgrunn i forhold til deltagerne i studiet, øker troverdigheten knyttet opp i mot datainnsamling, funn og konklusjon (Dodgson, 2019) Forskeren må reflektere over sin egen rolle, samt likheter og ulikheter i forhold til gruppen som skal undersøkes. Forskeren må tydeliggjøre faktorer som kan være med på å påvirke undersøkelsen. For eksempel om forskeren selv har lignende opplevelser og erfaringer. Om det er noe som kan påvirke undersøkelsen, bør dette være transparent og tydeliggjøres for leseren. Det vil være med på å gjøre undersøkelsen troverdig (Dodgson, 2019). Jeg er en voksen person, med lang yrkeserfaring innen helse og utdanning. På bakgrunn av at jeg representerer majoriteten av befolkningen, samt en annen kulturell og sosioøkonomisk bakgrunn, vil det være naturlig å ha refleksjoner knyttet til egne holdninger og verdier, og om jeg på noen måte påvirker deltagerne. Egne refleksjoner og diskusjon i punkt 7.5.1

4.7 Etikk i forskningsprosessen.

Forskning der samfunn og enkeltmennesker er objekter, kommer man ikke bort fra at det kan reises spørsmål som har en etisk karakter (Holme, Solvang 2004, s. 34). Forskningsetiske forpliktelser er knyttet til den rollen forskningen har innenfor områder i samfunnet.

Resultater fra forskning kan ha samfunnsmessige konsekvenser, og dette fører med seg et stort ansvar for den enkelte forsker. Det være seg hvordan data og resultat tolkes av den

enkelte forsker, og hvordan det formidles. For meg som forsker stilles det krav til refleksjon rundt holdninger som kan være med å farge forskningen (De nasjonale forskningsetiske komiteer, 2022) Da forskere gjennom kvalitativ forskning blir involvert i de menneskene vi intervjuer, kan vi bli stilt ovenfor delikate situasjoner eller problemer vi finner ubehagelig og utfordrende å håndtere (Silverman, 2014, s 140). Av den grunn er det også fokusert på kulturelle forskjeller. Intimitet og åpenhet kjennetegner kvalitativ forskning, og kan virke forførende og på den måten få deltagere til gi opplysninger de senere vil angre på, hvilket stiller krav til forskerens finfølelse (Kvale et al., 2015,s.107). Dette var jeg som forsker oppmerksom på da jeg er en voksen person som arbeider i skole og helsevesen. Det var ingen situasjoner i intervjuet som jeg opplevde å være utfordrende å håndtere.

4.7.1 Temaets sensitivitet.

Det vil være nødvendig å stille spørsmål før man starter undersøkelsen og reflektere nøye over tema og nytteverdien, og hvorfor dette er nødvendig. Og vil dette gagne samfunnet eller den gruppen det gjelder? Temaet i denne undersøkelsen vil ikke beskrives som spesielt sensitivt, men gruppen som undersøkes kan beskrives som sårbar ettersom de tilhører en minoritet og er unge mennesker.

4.7.2 Etske godkjenninger.

Hvordan informert samtykke og personvern skulle ivareta studien, ble først kvalitetssikret gjennom Norsk senter for forskningsdata NSD, som vurderte og godkjente studien før datasamlingen kunne starte. De jentene som skulle delta i studiet, mottok skriftlig informasjon om undersøkelsen, som opplyste om studiens formål, og hvem forskeren var og hva det ville innebære for den enkelte.

4.7.3 Informert samtykke.

Informert samtykke betyr at den som deltar i forskningen, har rett til å vite hva det forskes på og prosjektet i sin helhet (Ryen, 2017, s. 208). Dette sikrer også at deltagerne er med frivillig og at de er informert om at de kan trekke seg fra studiet når som helst (Kvale, Brinkmann, 2015, s. 104). Deltagerne ble informert både skriftlig og muntlig.

4.7.4 Konfidensialitet og anonymitet.

Konfidensialitet og anonymitet er viktig for å beskytte deltagerens identitet og privatliv, og på den måten skal det ikke være mulig for leseren å identifisere de som er inkludert i studiet.

Dette kan være en utfordring, særlig på mindre steder (Ryen, 2017, s. 209). I dette studiet er det i særdeleshet viktig, da forskningen foregår i et lite bygdesamfunn. Jeg bestemte meg tidlig for å ikke legge fokuset på hvilket land de kom i fra. Det vil heller ikke komme frem i studien hvilken alder de har, eller hvilken aktivitet de er med på om det kan være med å identifisere deltagerne. På den måten vil de fremstå som en gruppe, og ikke et enkeltindivid som enklere kan indentifiseres.

4.7.5 Konsekvenser av å delta.

Som forsker må man forholde seg til de konsekvenser studiet eventuelt kan ha for deltagerne. Det kan være at de påføres skade, eller forventede fordeler av å delta i undersøkelsen. Forskerens ansvar er å reflektere over mulige potensielle fordeler eller skader dette kan påføre deltageren. Betydningen av den oppnådde kunnskapen må veie tyngre enn risikoen for å skade deltageren (Kvale, Brinkmann, 2015, s. 107).

4.7.6 Etske hensyn i formidlingen av resultater.

Kvalitativ forskning må ha som et overordnet mål og produsere vitenskapelig kunnskap som vil være med å forbedre situasjonen for mennesket og samfunnet det lever i (Ryen, 2017, s. 301). Forskeren må forholde seg til fordeler og mulig skader vi kan påføre deltagerne. Velgjørhetsprinsippet som betyr at risikoen for å skade, skal være lav. Summen av fordeler og betydningen av forskningen, må veie tyngre enn skaden som eventuelt kan oppstå for deltagerne. Det gjelder ikke bare den ene gruppen som er intervjuet, men en gruppe av befolkningen som de representerer (Ryen, 2017, s. 107). Jeg anser det som at funnene i denne studien ikke vil skade deltagerne, ved å få frem deres opplevelse av å være med på en fritidsaktivitet.

5.0 Presentasjon av funn.

Studiens formål var å få en bedre forståelse av, hvilken betydning det har å delta i en fritidsaktivitet for jenter med minoritetsbakgrunn, og hvilken betydning det har knyttet til inkludering, tilhørighet og vennskap. Hensikten med denne studien er også å få bedre kjennskap til, hvordan de opplever å vokse opp, og bo i en liten fjellbygd. I dette kapittelet vil funnene presenteres som forsøker å besvare problemstillingen, og studiens forskningsspørsmål.

Etter transkribering og gjennomlesing, danner det seg et bilde av tre hovedtemaer. Disse temaene er hva forsker ser som fellestrekk i hos deltagerne.

Hovedtema	Undertema
Inkludering	Passe inn
Venner	Felleskap- språk- respekt
Tilhørighet	Ha samme forståelse – være i en gruppe

Tabell 3.

Alle hadde vært med på fritidsaktiviteter, men det varierte hvor mange de hadde vært med på, og hvor lenge de hadde deltatt. De startet å være med i ung alder, og deltok fra en dag i uken til tre dager i uken. Av ulike grunner slutter de å delta på enkelte aktiviteter, og de årsakene sammenfaller ofte med venners valg. Deltagerne beskrev at de hadde vært med på organiserte lag idretter, og på fritidsaktiviteter som er organisert av prosjektet. Grunnen til at de ville være med på fritidsaktiviteter, forklarer de alle med, at det er fordi deres venner også er der, og at det var gøy og være med andre ungdommer.

5.1 Inkludering.

Felles for deltagerne var betydningen av å være med på fritidsaktiviteter og opplevelsen av å kjenne seg inkludert, eller passe inn- som en av deltagerne uttrykte det:

«...inkludering er viktig for at jenter skal utvikle språket og det å utvikle det å være sosial. Ofte kommer jente med minoritetsbakgrunn til Norge og er redde, redd for å snakke med folk. De kan ikke språket. Men, ved å delta på en fritidsaktivitet fører det til at de blir enda mer åpen, og mindre redd for å snakke med noen, og da tørr de mer etter en tid» (deltager4)

Deltager 4, beskrev hvordan hun gjennom en fritidsaktivitet, på en måte ble «tvunget» til å være med andre, og på den måten trene seg på språket, normer og kultur. Hun var alene som jente med minoritetsbakgrunn, og ble samtidig «tvunget» til å være sammen med norske jenter. På denne måten kom hun fort inn i det norske systemet og lærte språket fort da hun ble korrigert av sine venner. Deltagerne beskrev at gjennom fritidsaktiviteter fikk de den «trening» av å snakke med folk, og at det på den måten hadde fritidsaktivitetene betydning for andre arenaer, som for eksempel på skolen. På skolen beskrev deltager 4 hvordan jenter med minoritetsbakgrunn og norske jenter satt på hvert sitt bord under lunsjen. Ettersom hun selv kjente det norske språket godt og hadde norske venner, hadde hun aktivt forsøkt å inkludere andre jenter. Dette gjorde hun ved å invitere andre jenter til deres bord, men med det resultat at den jenta ble helt stille og ikke snakket. Dette forklarer hun med at hun ikke kjente til hvordan hun skulle snakke, eller oppføre seg. Deltager 4, beskrev det slik:

«Jeg tror nesten ikke det går an å prøve å gjøre en forskjell og blande de folka. Jeg liker det ikke, og prøver å inkludere en som jeg kjenner, og prøver å få det til, men det er veldig veldig vanskelig» (deltager4)

Deltageren hadde i ulik grad reflekter over betydningen av fritidsaktiviteter og inkludering. En av deltagerne sa at det å være med på idrett, hjalp henne til å passe inn, og vil bestemt anbefale jenter til å være med på en aktivitet. Hennes valg ble styrt av valget hennes venner gjorde, og hun nok hadde gjort det sammen i dag. Deltager 5, beskrev hvordan hun opplevde å være med på en lagidrett og den positive effekten det hadde for henne. Det å oppleve fellesskapet av å sitte i samme bil på vei til en turnering og være en del av et lag. Hun beskrev betydningen av å bidra, og at om hun gjorde det bra på banen, ville de andre i større grad være sammen med henne senere. Samtidig førte det med seg å være en del av et større felleskap. På den måten hadde aktiviteten betydning for henne både for å kjenne fellesskapet, men også aksept i gruppa. Hun kjente at hun fikk anerkjennelse av de andre ved å bidra til gruppen. Etter at hun sluttet er de felles kjøreturene til kamper det hun savner mest, og ikke idretten i seg selv. Det kan forstås som at fritidsaktiviteter kan være med å utvikle sosiale ferdigheter, og på den måten være et virkemiddel for å mestre hverdagen, delta i samfunnet og oppleve sosial støtte. Ved å være med på fritidsaktiviteter lærte de det

sosiale språket, og på den måten lærte de hvordan de blir inkludert, og passe inn, og på den måten kunne snakke med andre.

5.2.Venner og språk

Det å ha venner, var et sentralt tema og påvirket deres valg knyttet til fritidsaktiviteter. De valgte den aktiviteten som deres venner var med på, uavhengig av hvor lenge de hadde bodd i regionen. Under intervjuet fortalte de om betydningen av norske venner, og venner med minoritetsbakgrunn. De hadde et ønske om å få norske venner, men det uttrykte de som vanskelig. De som hadde vært her i fem år, uttrykte et stort ønske om å få norske venner, men at det er vanskelig og at de ikke fikk det til. På aktiviteten teater oppgir de at det er noen norske deltagere, og at var et sted de kunne lære bedre norsk. De beskrev det på den måten at de observerer og ser på de norske, for å se hvordan de snakket og oppførte seg. De som kom for cirka 10 år siden beskrev hvordan det var, å være i regionen som en av de første. På det tidspunktet var det ikke så mange jenter med minoritetsbakgrunn som bodde i regionen. En av deltagerne beskrev hvordan hun måtte være med de norske, da det ikke var andre jenter med minoritetsbakgrunn på skolen.

« På den måten ble jeg tvunget til å ha norske venner» (deltager 3)

Det var også på grunn av dem, hun valgte en fritidsaktivitet som var en organisert idrett. Hun sier at vennenes valg var det som bestemte hennes valg. Hun beskrev at hun hadde blitt med på nesten hva som helst, bare for å velge det samme som sine venner.

Deltager 4, kom på nesten samme tidspunkt som deltager 3, men hadde en helt annen opplevelse. Hun gikk hele barneskolen uten å ha venner, før hun tilfeldig traff ei jente med minoritetsbakgrunn åttende klasse. Hun var under den tiden ikke med på fritidsaktiviteter, men beskrev en ensom tilværelse hvor hun alene sparker fotball på fritiden.

Å være med på fritidsaktiviteter hadde en betydning, for hvordan hun skulle bruke språket. Deltager 3, fortalte at på om skolen lærte hva det forskjellige heter, men at de lærer hvordan de skal bruke språket av venner, med for eksempel en fritidsaktivitet som en sosial arena. Dette beskrev deltager 3, da hun gjennom venn deltok på en aktivitet, og i kjølevannet av det ble bedre i norsk, fordi hun ble korrigert om hun snakket feil. Å bli korrigert av en venn

som forsto henne, opplevdes som en annen måte enn korrigerings fra en lærer. Deltager 1 beskrev at gjennom fritidsaktiviteter kunne de utvikle språket og sosiale ferdigheter. Dette forklarte de med at de observerte hvordan de norske snakket og oppførte seg.

5.3 Tilhørighet.

De var alle enig om at det var ønskelig for dem å være sammen med andre jenter med minoritets bakgrunn. Selv om ønsket om å få norske venner var stort, var det var lettere være sammen med andre jenter med minoritetsbakgrunn.

Deltager 4 ,uttrykker de slik:

«Hovedgrunnen er at jenter med minoritetsbakgrunn har mye til felles, spesielt kultur, religion og språk. Mens norske jenter er vokst opp her, hele livet er de jo her. Vi kom hit, og vi er helt nye, jeg og andre jenter med minoritetsbakgrunn liker å snakke om religion, skole, vi liker å snakke om forhold og kjæresten og alt det der. Men, vi har jo grenser for hva de skal snakke om eller hva de skal dele med andre» (deltager 4)

Deltager 5, beskrev hvordan hun føler tilknytning til de andre ikke etnisk norske, gjennom at de alle vet hvordan det er. Hun beskrev at dette kan være temaer som er felles som fraværende far, pass av småsøsken fordi de er eldst og jente. På skolen beskrev hun at de har felles opplevelse av å ikke være god i norsk, og at det er akseptert å ikke være god i andre fag også. Deltager 4, beskrev at ønsket om å være blandet med etniske norske, er der men, at det også kreves at alle respekterer hverandre og setter grenser for hva de snakkes om. Hun opplevde at norske jenter delte for mye, og ikke satte grenser for hva de snakket om.

Deltagerne beskrev at det er bare andre jentene med minoritetsbakgrunn, som har samme forståelse som de selv har. De kjenner en tilknytning til de jentene, da de har så mye felles. Det gjelder kulturelle faktorer både innenfor og utenfor familien, samt forholdet skoleprestasjoner. Selv de som hadde bare norske venner da de kom, ville valgt de bort og vært med andre minoritetsjenter i stedet, da det på et vis kan virke mer kjent og på den måten tryggere. De uttrykker usikkerhet knyttet til at norske og minoritetsjenter er blandet, da forskjellene på enkelte punkter er så forskjellige. Det var på bakgrunn av den manglende forståelsen fra norske jenter, og at det av og til var vanskelig å snakke med dem da de hadde ulike grenser for hvilke temaer som skulle være med i samtalen.

De beskriver alle at dette er et fint sted å vokse opp i. De trekker frem at det er trygt, stille og korte avstander, selv om det også kan være kjedelig. En deltagerne sa at det kan være lettere å treffe venner i et lite miljø. Deltager 3, uttrykte det slik:

«det er mye enklere å lære kultur og sånt. For meg klikka det ganske fort, lærte fort kultur og normer og sånt».

Deltagerne beskrev at det ukjente klimaet ikke var så viktig for dem. Deltager 5, som kom for ti år siden, beskrev en varm velkomst i fra den bygda hun kom til. De var av de første som kom, og hun opplevde at de som bodde der, ønsket henne og familien velkommen Hun beskrev at de var kun to typer fritidsaktiviteter i bygda, og disse ble hun med på. Ut i fra analysen var det å vokse opp i en liten fjell bygd ikke noe de hadde reflektert mye over, og analysen viser også at det stort sett er positivt å vokse opp i denne regionen. En av deltagerne opplevde at hun og hennes familie ble ønsket veldig velkommen, og ble sett på som et viktig bidrag til folketallet da de kom. Om aktivitetstilbudet var begrenset, ble de med, da de på denne måten kunne være med venner.

Familien ble av de fleste deltageren beskrevet som at de er positive, til at var med på aktiviteter, men de ble beskrevet som at de ikke var så engasjerte. De fortalte hva de var med på hjemme, men foreldrene spurte ikke så mye om hva de gjorde på denne aktiviteten. De svarte variert på spørsmål om foreldrene kommer for å se på de, mens de var på en fritidsaktivitet. Her er det bare hos deltager 4 at familien viser stor interesse for hva hun gjorde på sin fritidsaktivitet. Hun beskrev hvordan de kom for å se på henne og på samme tid oppmuntret henne til å delta. Samtidig fikk hun kommentarer knyttet til hennes klesvalg fra medlemmer som var fra samme etnisitet, hvilket hun beskrev som belastende. Plikter hjemme kunne av og til være en barriere for å delta. Dette er oppgaver som å gjøre husarbeid, og passe småsøsken. Dette beskrev de som en forventning av foreldrene, ettersom de var jenter. Deltagerne uttrykte det som at det var forståelsen fra de norske vennene som kunne være mest utfordrende, og ikke pliktene i seg selv.

De deler samme erfaring om at de norske vennene ikke har samme plikter hjemme, og på den måten ikke fikk forståelse av de av og til ikke kunne delta på fritidsaktiviteter, eller kom for sent. Pliktene hjemme beskrev de som noe som var forventet av dem, og som var en del av kulturen. Disse funnene er til dels i samsvarer med andre studier(Ekholm et al., 2019;

Strandbu et al., 2019). Enkelte foreldre med innvandrers bakgrunn, kan ha en annen oppfatning om deltagelse og betydningen av å være med på fritidsaktiviteter (Strandbu et al., 2019). Deltagerne uttrykte ikke stor bekymring eller savn, på den måten kanskje norske unge ville gjøre som har oppvokst med en forventning om at foreldre skal delta. Men, det kan tyde på at også dette var en av de felles forståelsene de hadde med de andre minoritetsjentene, og på den måten ikke opplevdes dette som negativt. De uttrykte en aksept for at det var slik.

5.4 Betydningen av prosjektet «sammen om rett aktivitet for alle».

Deltagerne hadde ulike opplevelser knyttet til når de kom til regionen, og hvordan de kom i kontakt med fritidsaktiviteter. De som kom for ti år siden fikk ikke informasjon om fritidsaktiviteter, eller rekruttert inn i en fritidsaktivitet. De fortalte om foreldre som ikke hvem de skulle kontakte, eller hva en idrettsforening var.

«nei, jeg ble ikke spurt. Jeg spilte fotball alene på skolen om sommeren. Foreldrene mine og jeg forsto ikke at det var en idrettsforening eller noe. Ingen introduserte dette til oss» (deltager 4)

De som kom for fem år siden hadde en annen opplevelse. De fikk informasjon på skolen og ble informert av lærere om hvilke fritidsaktiviteter som eksisterte. Deretter fikk de hjelp av lærer på skolen som hjalp til med å registrere og informasjon om aktiviteter.

Deltager 4, snakker mye om betydningen av å få informasjon, da det er vanskelig for de som kommer til et fremmed land. Deltager 4, var aldri med på aktiviteter og opplevde barndommen som ensom, før hun fikk en venninne på ungdomskolen, som introduserte henne for aktiviteter. Deltager 5 fikk venner fort og ble med av den grunn. På den måten viser analysen at prosjektet har en betydning for hvordan deltagerne ble rekruttert inn i en fritidsaktivitet.

Deltagerne som kom for ti år siden, ble «tvunget» til å ha norske venner, og ble med på den aktiviteten som fantes. Dette betydde også at de ikke fikk velge aktivitet, men måtte velge det som var der, eller som vennene valgte. Forutsetningen var at de fikk og hadde norske venner. Hun som ikke klarte å få norske venner, var heller ikke med på en

fritidsaktivitet, og det var heller ikke et prosjekt som kunne tilby henne en aktivitet. Deltagerne som hadde vært her i 5 år, ble rekruttert av prosjektet og ble med på fritidsaktiviteter som fra før var dominert av jenter med minoritetsbakgrunn. I regionen er lagidretter og vinter idretter de mest dominerende aktivitetene, men, prosjektet informerer også om aktiviteter som kor, treningssenter, teknolab, teater og sportmix. Av alternativene prosjektet informerte om, var det sportmix de hadde deltatt mest i. Dette var en aktivitet som ble organisert av prosjektet en gang i uken, og hvor deltagerne består av minoritetsjenter. På bakgrunn av deres opplevelse kan det se ut som at prosjektet «Sammen om rett aktivitet for alle» har en stor betydning knyttet til rekruttering inn i en fritidsaktivitet. Det skjer et skifte i rekrutteringen etter at prosjektet startet, som førte til at jenter med minoritetsbakgrunn ble rekruttert inn i en fritidsaktivitet.

6.0 Diskusjon.

6.1 Introduksjon.

Målet med denne masteroppgaven var å undersøke på hvilken måte fritidsaktiviteter har betydning for jenter med minoritetsbakgrunn, som bor i en fjellbygd.

I dette kapittelet vil funnene bli diskutert og bli sett i lys av tidligere forskning i kapittel to, samt det konseptuelle rammeverket som er beskrevet i kapittel tre. Dette kapittelet vil også belyse undersøkelsenes begrensninger. Avslutningsvis vil det belyses hva denne studien kan tilføye forskningsfeltet. Deltagernes opplevelser og uttalelser kan ikke generaliseres, eller representere den komplekse og mangfoldige gruppen som kalles minoritetsjenter. Men, måten de beskriver betydningen av å være med på fritidsaktiviteter, kan ha en overføringsverdi for andre og være nyttig for voksne som jobber med ungdom. Funnene i studien har gitt innsikt i på hvilken måte fritidsaktiviteter kan ha betydning for jenter med minoritetsbakgrunn bosatt i en fjellbygd. Flere av funnene understøttes av tidligere forskning, men studien tilfører også ny kunnskap om betydningen av et pågående prosjekt og hva det betyr for rekrutteringen av minoritetsjenter.

6.2 Betydningen av å delta på fritidsaktiviteter.

6.2.1 Inkludering.

Studiens funn viser, at deltagelse i en fritidsaktivitet har betydning for jenter med minoritetsbakgrunn. Deltagernes begrunnelse for å være med, var at det var gøy og at det var en verdifull kilde for å treffe venner. Gjennom venner og aktiviteter lærte de språket bedre, samtidig som de lærte å «passe inn». Deltagerne hadde ikke i så stor grad reflektert over det å bli inkludert, men opplevde at fritidsaktiviteter var en arena de kunne lære seg å «passe inn» som de uttrykte det. Det kunne tyde på at de verdsatte å være med norske venner, men at behovet for å være med andre minoritetsjenter fremsto som viktigere. Gjennom å være med andre minoritetsjenter opplevde de støtte og forståelse. Deltagerne beskrev at plikter hjemme, kan forstås som noe begrensinger for å ikke delta på fritidsaktiviteter. Dette til dels tråd med tidligere forskning (Smette et al., 2021; Younis, 2010) Smette og Younis beskriver plikter hjemme som barrierer. I denne studien beskriver deltagerne plikter hjemme som noe de har akseptert, og som i liten grad påvirker deltagelse i fritidsaktiviteter. Dette var faktorer som de ikke beskrev som negative, men som var en del

av kulturen, og de alle kjente godt til. Det kunne se ut som at pliktene hjemme bare var en liten faktor som kunne begrense dem i å delta på fritidsaktiviteter, da de på et vis aksepterte at det var slik. I praksis kunne det handle om å ikke alltid delta, eller komme for sent til fritidsaktiviteter. Men, å finne forståelse fra norske venner derimot, var vanskeligere, og dette trodde de selv handlet om at norske venner ikke hadde de samme forventningene hjemme, som dem selv. Også på dette punktet fant i forståelse hos andre minoritetsjenter.

Å bo i en fjellbygd, eller på et mindre sted, så ikke ut som har noen større betydning for deltagerne. Dette samsvarer med tidligere funn, hvor kommunestørrelse ikke ser ut til å forklare og forstå ulikheter deltagelse og frafall i ungdomsidretten (Bakken, 2019a). I større byer og tettsteder er det større utvalg og flere fritidstilbud, men dette var ikke noe de var bekymret for. Det kan se ut som at bare de fikk være med venner, så var ikke aktiviteten så betydningsfull.

6.2.2 Venner.

I studien kommer det frem at de gjennom å være med på en fritidsaktivitet, traff deltageren venner og dannet nye vennskap. Av venner lærte de språket og hvordan det skulle brukes. På den måten fungerte fritidsaktiviteten som en sosial arena som også er i samsvar med andre studier (Seippel et al., 2011). De dannet vennskap og som kan føre til mestring og mestringstro, som har stor betydning for resten av livet. Tidligere forskning viser at å delta i organiserte fritidsaktiviteter er en viktig kilde for mestring, identitet og fellesskap for unge og ungdommer (Mira Aaboen et al., 2015). Ved å delta på en fritidsaktivitet sammen med andre kan de oppnå mestring. Mestring er en ressurs som er med på å beskrive den enkeltes evne til å håndtere stressede situasjoner (Espnes & Smedslund, 2009, s.119)

Kilder til mestringstro er at den andre oppfattes som lik deg selv, og har rede på det som gjelder. På den måten kan man se for seg at med den felles forståelsen de hadde, kunne de gi hverandre mestringstro. Ved å være med på fritidsaktiviteter og venner, ble språket korrigert, hvilket de uttrykte som viktig. Det å kunne delta i samtaler med venner og være sosial, og på den måten tilegne seg sosial kapital. Ved å lære språket dannet de nettverk og fikk kjennskap til eksisterende normer i samfunnet de bodde i.

6.2.3 Tilhørighet.

Deltagerne i studien la vekt på den felles forståelsen de opplevde med andre minoritetsjenter. Dette var uavhengig om de hadde vært bosatt i regionen i fem eller ti år. De beskrev at det å bli forstått og slippe å måtte forklare alt, hadde stor betydning.

Dette kan oppfattes som at betydningen av tilhørighet og være i en gruppe er stor hos deltagerne. En gruppe er ikke bare en samling med mennesker, men det må utvikles en grad av fellesskap og samhandling mellom disse individene (Gjøsund & Huseby, 2009, s.29).

Grupper kan være, store og små, primærgrupper som familien, eller de sekundær grupper hvor fellesinteressene er færre (Gjøsund & Huseby, 2009, s.29). Vennsksgrupper blir beskrevet som uformelle grupper med egne normer og regler, samt felles interesser og målsetninger (Gjøsund & Huseby, 2009, s.30). Det å tilhøre en gruppe kan dekke behovet for sosialt behov og anerkjennelse. Grupper fungerer som sosiale nettverk og spiller en rolle i personlig utvikling og tilpasning til samfunnet. På den måten er de med på å øke motivasjon og mestringsevne hos den enkelte.

På en annen side kan grupper og gruppetilhørighet være med på å lage et skarpere skille mellom «vi» og «de» som er utenfor. En «vi» følelse i en gruppe, kan i enkelte sammenhenger være sterk (Gjøsund & Huseby, 2009, s.37). På den måten kan gruppen tenkes være med på forsterke forskjeller, og i mindre grad være med på å bidra til at minoriteter og majoriteter blander seg. Selv om gruppen innad kan kjenne seg sterk, er det i denne sammenhengen vanskelig å ikke se på forholdet majoritet og minoritet uten å tenke på maktforskjellen. Majoriteten behersker de kulturelle uttrykkmåtene og andre ferdigheter som ansees som nødvendig i samfunnet, og har på den måten overtaket (Eriksen, 2001, s.89).

Studier viser at minoritetsforeldre legger begrensinger på ungdom, i større grad enn majoritetsforeldre og dette gjelder særlig jentene (Smette et al., 2021). Det er i samsvar med funnene i denne studien. Dette var plikter de hadde ettersom de var jenter, og at det var kulturelt betinget. Funnene i denne studien beskriver at foreldrene viste interesse for hva de gjorde, men at de er ikke så engasjerte. Strandbu (2006) mener at kravet om foreldredeltagelse og deres engasjement knyttet til idrettslag og fritidsaktiviteter, kan være med på å forklare hvorfor jenter med minoritetsbakgrunn er underrepresentert (Strandbu, 2006). Det kommer ikke frem at kravet om foreldredeltagelse er et hinder for at jenter med

minoritetsbakgrunn ikke deltar, men derimot at foreldre ikke var informert om hva det innebærer å delta.

6.3 Betydningen av prosjektet «sammen om rett aktivitet for alle».

Selv om denne studien ikke har som mål å evaluere dette prosjektet, er det grunn til å diskutere hvordan det påvirker deltagerne, da funnene viser en forskjell knyttet til hvordan de får kontakt med en fritidsaktivitet. Prosjektets intensjon er å være et lavterskel tilbud, samtidig som at det har fokus på å inkludere flere jenter med minoritetsbakgrunn.

Foreldrene, blir gjort kjent med hva det betyr å være med på en fritidsaktivitet og på den måten også bli en del av lokal samfunnet. Nærmiljøet er en viktig for livskvalitet og helse som dannes i oppveksten og varer gjennom hele livsløpet. (Meld.St.19, (2014-15),) Dette er tråd med politiske styringsdokumenter og forebyggende folkehelse arbeid. Funnene fra dette studiet kan være med å vise at tidlig rekruttering til fritidsaktiviteter kan være med å øke deltagelsen. Ved å gi økonomisk støtte i form av gratis aktivitetskort, er prosjektet med på å bidra til å redusere sosiale forskjeller, ved at bidraget fører til at de unge kan delta på en fritidsaktivitet.

Dette prosjektet kan være med å vise at tidlig rekruttering, kan være med å øke deltagelsen av jenter med minoritetsbakgrunn. Bakken (2019) peker på årsaker som skjevheter i rekrutteringen til idrettslag, er en av forklaringene til at forskning viser liten deltagelse blant jenter med minoritetsbakgrunn. Andelen minoritetsungdom som sluttet på barneskolen, var nokså lik de som hadde norskfødte foreldre. På den måten kan det stilles spørsmål ved rekrutteringsarbeidet (Bakken, 2019b) Dette kan være med på å vise verdien av prosjektet ettersom de aktivt oppsøker minoritetsungdom, og på den måten rekrutterer de inn i en fritidsaktivitet. De som kom for ti år siden opplevde ingen annen rekruttering til fritidsaktiviteter enn via venner. Det ble litt tilfeldig valgt på bakgrunn av hva vennene valgte, og hva som var tilbudet der hvor de bodde. De siste fire årene har det gjennom prosjektet, foregått en bevisst rekruttering av ungdom med minoritetsbakgrunn, med særlig fokus på jentene. Dette er aktiviteter hvor det ikke kreves større økonomisk investeringer eller krav hverken av familie eller deltagerne. De som ble rekruttert inn i dette prosjektet, valgte aktiviteter hvor majoriteten var minoritetsjenter. På den måten kan det føre til at de ikke møter norske jenter i større grad. De vil i mindre grad dra nytte av en fritidsaktivitet

som læringsarena for språk og norsk kultur, enn om de var på en aktivitet bestående av både norske og minoritetsungdommer. På en annen side er deltagelsen i seg selv en kilde til felleskap og sosial støtte som igjen kan føre til mestring (Espnes & Smedslund, 2009,s.37) Kan dette være med på å øke forskjellen mellom de norske jentene, og jentene med minoritetsbakgrunn, og at følelsen av «vi «og «dem» kan tenkes å bli større(Espnes & Smedslund, 2009,s.38). Selv om deltagerne hadde en erfaring av at foreldrene var interesserte men ikke så engasjerte, kan prosjektets intensjoner om å informere foreldrene sees på som svært nyttig. Camacho (2014) viser i sin studie at foreldrenes deltagelse i fritidsaktiviteter kan bidra til å bli bedre kjent med skolesystemet og lokalsamfunnet(Camacho & Fuligni, 2014)

6.4 Funnene sett i lys av et folkehelse perspektiv.

I Ottawa charter (1986) blir det samarbeidet mellom styresmakter og lokal innsats, fremhevet sammen med betydningen av det tverrsektorielle

«The responsibility for health promotion in health services is shared among individuals, community groups, health professionals, health service institutions and governments. They must work together towards a health care system, which contributes to the pursuit of health. The role of the sector must move increasingly in a health promotion direction beyond its responsibility for providing clinical and curative services” (Organization, 1986). 5

Prosjektet er i tråd med både folkehelseloven. og regjerings samarbeidsstrategi for barn og ungdom i lavinntektsfamilier. I Folkehelseloven er det fremhevet kommunenes ansvar for å fremme helse, trivsel og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Prosjektet har ambisjoner om å bistå sårbare familier, gjennom at de får gratis aktivitetskort slik at de kan delta på aktiviteter. På den måten kan det være med å bidra til at barn og unge i Norge skal ha like muligheter og kunne delta i et sosialt fellesskap. Å delta i en fritidsaktivitet har de unge en større mulighet til å utvikle sosiale ferdigheter nettverk og relasjoner til andre (Samarbeidstrategi). Prosjektet er basert på tverrsektorielt samarbeid, mellom skole, Nav, flyktning koordinator og prosjektleder. Dette bidrar til at de unge kan bli rekruttert og informert på ulike nivåer, og på den måten lettere bli rekruttert inn i en fritidsaktivitet.

Politiske intensjoner er avhengig av et samarbeid med lokale foreninger og andre som deltar i samfunnet. Gjennom prosjektet er flere sektorer involvert og er på sin måte et bidrag til forebyggende folkehelse for hele familien I følge Bakken (2019) er det lavest deltagelse i ungdomsidretten blant innvandrerungdom som har kort botid i Norge. Funnene i denne studien viser at prosjektet kan bidra til en raskere rekruttering av minoritetsjenter. I et folkehelseperspektiv er sosialisering og effekten det har på utviklingen av vår personlighet, sett på betydningsfullt, da denne prosessen varer store deler av livet, og på flere områder blir utviklet i barndommen (Thurston, 2014,s.165). Det kan tyde på å være et godt bidrag til forebyggende folkehelsearbeid, og tenke termen «upstream»(Jones & Douglas, 2012,s.29)

6.5 Begrensinger ved studiet.

Begrensinger i denne mastergraden er nødvendig å diskutere, med tanke på om at dette kan bidra til å redusere integriteten og validiteten av forskningen som er gjort. Da dette er en kvalitativ studie, er det forskeren egen innflytelse på forskningsprosessen som det må gjøres rede for. Kvalitativ forskning har blitt kritisert for å være for subjektiv, og at forskerens opplevelse og forforståelse kan farge funnene og tolkningen av de innsamlede data (Bryman, 2016) Begrensinger i denne studien kan skyldes forskers egen uerfarenhet på forskningsfeltet, som var en utfordring under intervjuene. En begrensning som preget hele intervjuet var forskers egen tolkning av jentene under intervjuet. Forskeren oppfattet blant flere deltagerne, at temaet om venner, eller fravær av venner var et sårt punkt. Det å ikke tilhøre majoriteten, og mindre deltagelse av foreldre, samt å ikke ha venner, satte noen begrensninger på eventuelle oppfølgings spørsmål. Av den grunn hadde ikke forsker samvittighet til å få de til å utdype om eventuell sårbar økonomi, og om det var en grunn til at de ikke var med på aktiviteter, eller at foreldre ikke deltok på aktiviteter som innbar kostnader. Å bo i lavinntektsfamilier blir i studier forklart om en barriere for å ikke delta på fritidsaktivitet(Sletten, 2011) Av den grunn kunne det vært av interesse å spørre deltagerne om betydninger av økonomi, men det var ikke et tema under intervjuene i denne gruppen. I følge Kvale og Brinkmann (2015) er forskeren er det viktigste redskapet for innhenting av data, men må samtidig være klar over intimiteten og sårbarheten et kvalitativt intervju kan innebære. Summen av nytteperspektivet må veies oppi mot den risiko den kan ha å skade en deltager for å oppnå kunnskap (Kvale et al., 2015). Allerede på første intervju registrerte

forsker at språket var en kilde til at dybdeinformasjon ikke ble innhentet. Det ble brukt ord som de ikke helt forsto, og av den grunn ikke kunne svare helt på. Om forsker, under de første intervjuene hadde brukt – passe inn- i stedet for inkludering, kunne det være lettere å forstå hvilke spørsmål forsker ønsket å få svar på. Under transskribering ble det tydelig at deltagerne burde blitt stilt oppfølgingsspørsmål, slik at de i større grad kunne få mulighet til å utdype sine svar. Dette kan sees på som en svakhet i undersøkelsen. Dette gjelder først og fremst to først intervjuene, hvor deltagerne kunne mindre norsk, og at forsker ikke hadde en god plan for omskrivning av norske ord. På grunn av de, kan deltagerens meninger ikke blitt utforsket.

6.5.1 Forskerens utfordring.

Ettersom det på flere områder er forskjell på deltagerne og forskeren, er det gode grunner til å diskutere dette. Forsker tilhører majoriteten, er voksen og er i en annen sosioøkonomisk gruppe. Forsker har også en rolle som lærer. Rollen er den sosialt definerte posisjonen individet har i samfunnet, og de forventinger som er knyttet til den plassen (Johannessen et al., 2018). Delte erfaringer kan farge forholdet mellom forsker og deltager. Berger(2015) illustrerer dette ved å forklare hvordan for eksempel delt erfaring av å være innvandrere, kan skape tillit mellom forsker, og den som blir intervjuet, men også sammenligning og konkurranse(Berger, 2015). Om forsker ikke tilhører minoriteten, og blir sett på som en «outsider», vil det være nødvendig å reflektere over hvordan dette kan påvirke intervjuet. Samtidig kan de være grunn til å reflektere over hvorvidt forsker fullt ut kan forstå sine deltagere, om de ikke har delte erfaringer, selv om refleksibilitet er brukt som et verktøy i forsker prosessen (Berger, 2015). Under tverrkulturelle intervjuer, kan det være en utfordring å fornemme alle kulturelle faktorer som kan påvirke relasjonen mellom den som intervjuer og den som blir intervjuet. Nonverbal kommunikasjon og gester og tegn, kan være grunnlag for misforståelser(Kvale et al., 2015,s.173).

I denne studien er det ungdommer som intervjuet, hvilket også representerer en forskjell mellom forsker og deltagerne i undersøkelsen. Det kan representere en skjevhet i maktforholdet (Walseth & Fasting, 2004). Hos barn kan intervjuer bli assosiert med en lærer, og av den grunn forsøker barna å svare riktig på spørsmålet. Av den grunn er det viktig å bruke spørsmål og språk som er tilpasset alderen (Kvale et al., 2015). Berger(2015)

argumenterer for at forskere i større grad må reflektere over sin egen rolle og den påvirkningen de kan ha. Det kan være lettere å forske på et område der deltagere er mer villig til å dele opplevelser og erfaringer. Det kan også være at en kjenner at det er lettere å åpne seg for noen som man har mye til felles med. Forsker bør også tenke over på hvilke måte resultatet blir tolket og presenter (Berger, 2015) Forsker tilhører majoriteten og har på den måten ikke forståelse for hvordan det er å være en minoritet. På den måten kan det være grunn til å reflektere over om de fortalte om alle sine opplevelsen. Deltagerne beskrev selv at de kjente tilknytting til andre jenter som har minoritetsbakgrunn, og at det er der de finner forståelse. Det kan være at forsker gikk glipp av viktig informasjon, da oppfølgingsspørsmål ikke ble stilt. Å oppdage det som ikke ble sagt, eller ble sagt mellom linjene, kunne glippe da forsker ikke fullt ut kjenner ungdomsspråket eller andre kulturelle særtrekk. Det eksisterte også en forskjell i sosioøkonomisk status. Dette påvirket forsker på den måten at spørsmål om økonomi aldri ble et tema i intervjuet. Dette var fordi det kunne tenkes å gjøre forskjellen enda større, samt at det under intervjuet ble snakket om andre sårbare temaer. Dessuten satt ikke forsker med informasjon som kunne beskrive disse familienes økonomi. Det å selv være mor til tenåringer som har et annet utgangspunkt enn deltagerne, kan også tenkes å farge intervjuet. På en måte fikk forsker sympati med disse jentene, med på en annen side også preget at beundring med tanke på hvilke utfordringer de har gjennom en hverdag. Dette kunne være med på påvirke intervjuet, da forsker ikke kjente for å be de utdype sårbare temaer, som fravær av far og venner. På en annen side kan det å ikke ha ulik bakgrunn, få frem andre synspunkter og andre måter å forklare det på (Berger,2015) Forsker opplevde å få tillit under intervjuet, hvilket kan forklares ved at de fortalte om sårbare temaer som fravær av far, og venner. Da forsker ikke kjenner til de ulike kulturene, var det heller ingen åpenbar «fare» for at det skulle blir noen form for sammenligning eller konkurranse som Berger (2015) forklarer i sin artikkel.

6.5.2 Deltagernes utfordringer.

Utvalget var begrenset, da det er få innbyggere i regionen. Det var av den grunn, få jenter å velge mellom. Forsker bestemte at deltagerne skulle være en del prosjektet «sammen om rett aktivitet for alle», og at de skulle delta i en fritidsaktivitet. Dette var i utgangspunktet tenkt som en måte å inkludere deltagere på, samtidig kan det i ettertid kan bli sett på som en begrensning, da inkluderingsprosessen i en periode gikk langsomt.

7.0 Konklusjon.

Målet med studien var å få en bedre forståelse av betydningen av deltagelse i fritidsaktiviteter, for jenter med minoritetsbakgrunn som er bosatt i en bygd mitt i landet. Resultat av studien bygger på eksisterende litteratur på området, og har dermed bidratt til en bedre forståelse på forskningsfeltet av hvordan jenter med minoritetsbakgrunn opplever betydningen av fritidsaktiviteter. Målet var å undersøke om deltagelse i fritidsaktiviteter kan bidra til å få venner og bli inkludert, bosatt i en liten bygd. Funn i tidligere studier viser at jenter med minoritetsbakgrunn er underrepresentert i organisert idrett, og ulike forklaringer på det, som tidligere beskrevet. Denne studien gir ikke svar på det, men kan gi en pekepinn om at jenter med minoritetsbakgrunn kan oppleve noen barrierer for å delta. Det kan tyde på at rekrutteringen til fritidsaktiviteter er en viktig brikke for å få de til å delta. På den måten kan det sies at prosjektet «sammen om rett aktivitet» spiller en stor rolle. Sett i lys av et folkehelseperspektivet, kan dette prosjektet være med å påvirke de unges psykiske helse og livskvalitet, da de gjennom fritidsaktiviteten treffer venner, og kjenner trygghet i et lite lokalsamfunn

Basert på funn i denne studien, kan det se ut som at det å delta på en fritidsaktivitet kan bidra til at de får venner, og at det kan bidra til at de lærer språket bedre, og med det lettere kan sosialisere seg i lokalsamfunnet. På den måten lærer de også normer og regler og opplever at det er lettere å passe inn. Om de kjenner seg inkludert slik samfunnet og politiske styringsdokumenter ønsker og tolker det, er usikkert. De beskriver tilhørigheten til andre minoritetsjenter som det viktigste, da det er der de finner forståelse knyttet til egen kultur og det å være en minoritet. Det kan tyde på at forskjellen mellom kulturene på noen punkter er forskjellig, som kan være en utfordring i hverdagen. Det kommer frem i studien at fjellbygda er et godt sted å vokse opp i, og de påpeker ikke savn etter noe annet.

I fremtidige studier kan det være interessant å ha fokuset på norske jenter og deres opplevelse av minoritetsjenter og inkludering? Kjenner guttene det på samme måte? Og har de ulike fritidsaktiviteter ulik status?

8.0 Avslutning.

Selv om idretten har stor plass i det norske samfunnet, kan denne mastergraden vise og signalisere at også andre fritidsaktiviteter har sin plass og funksjon. Fritidsaktiviteter har stor betydning for jenter med minoritetsbakgrunn, og prosjektet «sammen om rett aktivitet» kan se ut som å være en viktig brikke i folkehelsearbeidet og bidrar til inkludering i et lite samfunn. Prosjektet er en viktig aktør i arbeidet for rekruttering til fritidsaktiviteter, og er i tråd med politiske intensjoner. Jenter med minoritetsbakgrunn beskriver tilhørigheten med andre minoritetsjenter svært høyt.

Funnene viser at de er alle har en opplevelse av at det har stor betydning å delta på fritidsaktiviteter. De gir uttrykk for at de gjennom fritidsaktivitetene lærer hvordan de skal passe inn, uten at de opplever at de direkte lærer kultur, når de blir spurt om dette.

Men, de oppgir venner som den viktigste grunner til at de med på fritidsaktiviteter, og det er også forklaringen på hvilken aktivitet de er med på. Deltagerne var styrt av venner valg, og valgte fritidsaktivitet på bakgrunn av hva de andre valgte. Det sprikte i deres opplevelse da beskrev hvor de lærte mest språk. De beskrev det som at på skolen lærte de hva det heter, og blant venner hvordan de skulle bruke språket. De ble korrigert av venner og kunne samtidig observere hvordan de andre oppførte seg da de snakket. De beskrev alle om plikter de har hjemme fordi de er jenter. De hadde ulike opplevelser av hvordan dette ble akseptert hos sine norske venner. Blant andre minoritetsjenter møter de også her forståelse. De som kom for ti år siden, var nesten alene som jenter med minoritetsbakgrunn, og fikk norske venner da det ikke var noen andre minoritetsjenter i regionen. De som kom for fem år siden var ikke alene, men er en del av et større miljø av minoritetsjenter. De var alle enig om tilknyttingen de kjenner for andre jenter med minoritetsbakgrunn, er at de har felles forståelse. Det gjør at det er lettere å være sammen med de som forstår, samtidig er det også grunnen til at det er komplisert å være med norske jenter.

Litteraturliste.

- Bakken, A. (2019a). *Idrettens posisjon i ungdomstida. Hvem deltar og hvem slutter i ungdomsidretten?*
- Bakken, A. (2019b). *Ungdata 2019. Nasjonale resultater.*
- Berger, R. (2015). Now I see it, now I don't: researcher's position and reflexivity in qualitative research. *Qualitative research : QR*, 15(2), 219-234.
<https://doi.org/10.1177/1468794112468475>
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in psychology*, 3(2), 77-101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Bryman, A. (2016). *Social research methods* (5th ed.). Oxford University Press.
- Camacho, D. E., & Fuligni, A. J. (2014). Extracurricular Participation Among Adolescents from Immigrant Families. *J Youth Adolesc*, 44(6), 1251-1262.
<https://doi.org/10.1007/s10964-014-0105-z>
- Departementene. (2020). *Like muligheter i oppveksten.*
https://www.regjeringen.no/contentassets/bb45eed3479549719fb14c78eba35bd4/sstrategi-mot-barnefattigdom_web.pdf
- Eide, H., Eide, T., & Eide, E. (2017). *Kommunikasjon i relasjoner : personorientering, samhandling, etikk* (3. utg. ed.). Gyldendal akademisk.
- Ekholm, D., Dahlstedt, M., & Rönnbäck, J. (2019). Problematizing the absent girl: sport as a means of emancipation and social inclusion. *Sport in society*, 22(6), 1043-1061.
<https://doi.org/10.1080/17430437.2018.1505870>
- Eriksen, T. H. (2001). *Flerkulturell forståelse* (2. utg. ed.). Universitetsforl.
- Eriksen, T. H., & Sajjad, T. A. (2020). *Kulturforskjeller i praksis : perspektiver på det flerkulturelle Norge* (7. utgave. ed.). Gyldendal.
- Espnes, G. A., & Smedslund, G. (2009). *Helsepsykologi* (2. utg. ed.). Gyldendal akademisk.
- Folkehelseinstituttet. (2018). *Barn og unges helse. oppvekst og levekår.*
<https://www.fhi.no/nettpub/hin/grupper/barn-oppvekst/#familie-og-omsorg>
- Gjøvsund, P., & Huseby, R. (2009). *To eller flere- : basiskunnskaper i gruppepsykologi* (3. utg. ed.). Cappelen akademisk forl.
- Helsedirektoratet. ((2017-27),). *program for folkehelsearbeid i kommune.* Hentet fra:
<https://www.helsedirektoratet.no/tema/folkehelsearbeid-i-kommunen/program-for-folkehelsearbeid-i-kommunene>

- Høgden, S. (2006). Var går gränsen? *Sociologisk forskning*, 43(4), 40-65.
- Jacobsen, S. E., Andersen, P. L., Nordø, Å. D., Sletten, M. A., & Arnesen, D. (2021). *Sosial ulikhet i barn og unges deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter*.
- Johannessen, L. E. F., Rafoss, T. W., & Rasmussen, E. B. (2018). *Hvordan bruke teori? : nyttige verktøy i kvalitativ analyse*. Universitetsforl.
- Jones, L., & Douglas, J. (2012). *Public health : building innovative practice*. Sage Publications ; The Open University cop.
- Kaufmann, G., & Kaufmann, A. (2009). *Psykologi i organisasjon og ledelse* (4. utg. ed.). Fagbokforl.
- Kukk, K., van Ham, M., & Tammaru, T. (2018). EthniCity of Leisure: A Domains Approach to Ethnic Integration During Free Time Activities. *Tijdschr Econ Soc Geogr*, 110(3), 289-302. <https://doi.org/10.1111/tesg.12307>
- Kvale, S., Brinkmann, S., Anderssen, T. M., & Rygge, J. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg. ed.). Gyldendal akademisk.
- Lai, L. (2013). *Strategisk kompetanseledelse* (3. utg. ed.). Fagbokforl.
- Malterud, K. (2011). *Kvalitative metoder i medisinsk forskning : en innføring* (3. utg. ed.). Universitetsforl.
- Meld.St.19. ((2014-15)), *Folkehelsemeldingen- Mestring og muligheter*, Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-19-2014-2015/id2402807/?ch=1>
- Meld.St.26. ((2011-12)), *Den norske idrettsmodellen*. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld-st-26-20112012/id684356/>
- Mira Aaboen, S., Åse, S., & Øystein, G. (2015). Idrett, dataspilling og skole - konkurrerende eller «på lag»? *Norsk pedagogisk tidsskrift*(5), 334-350.
- Organization, W. H. (1986). The Ottawa Charter for Health Promotion. <https://www.who.int/teams/health-promotion/enhanced-wellbeing/first-global-conference>
- Putnam, R. D. (2001). *Bowling alone : the collapse and revival of american community*. Simon & Schuster.
- Ryen, A. (2002). *Det kvalitative intervjuet : fra vitenskapsteori til feltarbeid*. Fagbokforl.
- Seippel, H. L. Ø. (2004). *Hvorfor sosial kapital*. N. Forskningsråd.

- Seippel, Ø., Sletten, M. A., & Strandbu, Å. (2011). *Ungdom og trening : endring over tid og sosiale skillelinjer* (Vol. 3/2011). Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring.
- Silverman, D. (2014). *Interpreting qualitative data* (5th ed.). SAGE.
- Sletten, M. A. (2011). *Å ha, å delta, å være en av gjengen : velferd og fattigdom i et ungdomsperspektiv* (Vol. 11/2011). Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring.
- Smette, I., Hyggen, C., & Bredal, A. (2021). Foreldrerestriksjoner blant minoritetsungdom: omfang og mønstre i og utenfor skolen. *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 62(1), 5-26. <https://doi.org/10.18261/issn.1504-291X-2021-01-01>
- St. melding nr 49 (2003-04.). *mangfold gjennom inkludering og deltagelse*. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/contentassets/4cd5860b96454b55b3d79eb8a472e768/no/pdfs/stm200320040049000dddpdfs.pdf>
- Strandbu, Å. (2006). *Idrett, kjønn, kropp og kultur : minoritetsjentes møte med norsk idrett* [Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring]. Oslo.
- Strandbu, Å., Bakken, A., & Sletten, M. A. (2019). Exploring the minority-majority gap in sport participation: different patterns for boys and girls? *Sport in society*, 22(4), 606-624. <https://doi.org/10.1080/17430437.2017.1389056>
- Thomassen, M. (2006). *Vitenskap, kunnskap og praksis : innføring i vitenskapsfilosofi for helse- og sosialfag*. Gyldendal akademisk.
- Thurston, M. (2014). *Key themes in public health*. Routledge.
- Tirone, S., & Pedlar, A. (2005). Leisure, place, and diversity: the experiences of ethnic minority youth. *Canadian ethnic studies*, 37(2), 32.
- ungdomsdirektoratet, B. o. (2022). *Barn i lavinntektsfamilier*. Hentet fra: https://www.bufdir.no/Familie/Fattigdom/Ny_Barnefattigdom_i_Norge/
- Walseth, K. (2016). Sport within Muslim organizations in Norway: ethnic segregated activities as arena for integration. *Leisure studies*, 35(1), 78-99. <https://doi.org/10.1080/02614367.2015.1055293>
- Walseth, K., & Fasting, K. (2004). Sport as a Means of Integrating Minority Women. *Sport in society*, 7(1), 109-129. <https://doi.org/10.1080/1461098042000220218>
- Younis, T. A. (2010). På lag? - Minoritetsjenter som ikke deltar i organiserte fritidsaktiviteter. *Norsk pedagogisk tidsskrift*, 94(2), 136-147.

Vedlegg 1. Informasjonsbrev

Vil du delta i forskningsprosjektet

“Hvordan kan jenter med minoritetsbakgrunn –oppleve å være en del av prosjektet « sammen om rett aktivitet for alle”?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å undersøke hvordan det er å være med på fritidsaktivitet, og bo og leve på Tynset. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for studien og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Dette er en undersøkelse som jeg gjør i forbindelse med mitt studie, som er Master i Folkehelsevitenskap med vekt på endring av livsstilsendringer.

Formålet med denne studien er å finne ut hvordan det oppleves er å være med på en fritidsaktivitet der hvor du bor, og hvilken betydning det har å delta, om på hvilken måte det kan bidra til inkludering. For å finne ut av dette må jeg snakke med dem det gjelder.

Du kan fortelle om hvordan det er å bo her, skaffe venner, lære språket, og forstå samfunnet. Er det positivt å være med på en fritidsaktivitet, eller er det noe som kan gjøres bedre, og i så fall hva mener du.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Høgskolen i Innlandet er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta fordi du er jente med minoritetsbakgrunn, og er med på en fritidsaktivitet. Du er også med i prosjektet «sammen om rett aktivitet for alle» sammen med andre jenter på Tynset.

Dere vil være cirka fem jenter som er med i denne studien, og dere er alle med på en fritidsaktivitet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Da vil du og jeg finne et sted sammen, som vi kan snakke uten at andre forstyrrer oss. Det kan for eksempel være på mitt kontor på Nord Østerdal videregående skole. Det kan du få være med å bestemme.

Samtalen vil vare cirka 1 time. Jeg har noen spørsmål som jeg vil stille deg, slik at jeg får svar på spørsmålet mitt i studien. Du bestemmer selv hvor mye du vil fortelle, og hvilke spørsmål du vil svare på.

Under intervjuet vil jeg ta opp samtalen. Det gjør jeg fordi jeg senere skal skrive det ned. Etter at jeg har levert oppgaven, blir samtalene slettet. Jeg vil også gjøre notater, som også blir slettet etter at oppgaven er levert.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i studien. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrevet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Det er ingen andre enn meg, og min veileder som vil ha adgang til opplysninger om deg. De opplysningene vil ikke komme frem i mastergraden, slik som for eksempel alder, eller hvilket land du kommer ifra. Under intervjuet vil vi snakke om etnisk opphav, men dette er opplysninger som ikke vil være relevant å ta med i mastergraden. På denne måten kan ikke andre få vite hvem jeg har snakket med, og det vil ikke kunne være mulig å gjenkjenne deg i publikasjonen. I besvarelsen vil jeg for eksempel kalle deg med en kode som bare jeg kjenner til. Under intervjuet kan ikke enkelt personer som venner og familie som ikke har gitt samtykke til å delta i studien, kunne identifiseres.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter mastergraden?

Opplysningene anonymiseres når studien avsluttes/oppgaven er godkjent, noe som etter planen er 20 mai 2022

Da vil alle opptak og notater gjort i forbindelse med undersøkelse slettes.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- å få slettet personopplysninger om deg, og
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Høyskolen Innlandet har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

Høgskolen i Innlandet- Margrete Sundberg Rusten eller Hege Eikeland Tjomsland

Vårt personvernombud: Hans Petter Nyberg hans.nyberg@inn.no

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost personverntjenester@nsd.no eller på telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Margrete Sundberg Rusten og Hege Eikeland Tjomsland

(Forsker/veileder)

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «*Hvordan kan jenter med minoritetsbakgrunn – på Tynset- oppleve å være med i prosjektet – sammen om rette aktivitet for alle*», og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervju

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 2. Intervjuguide

Intervjuguide: jenter med minoritetsbakgrunn.

Bakgrunn:

Hva er din alder?

Hvor lenge har du bodd i Norge?

Fritidsaktivitet:

Hvilken aktivitet er du med på?

Hvordan fikk du informasjon om denne aktiviteten?

Hvor lenge har du vært med på den?

Hvorfor vil du være med på en fritidsaktivitet?

Kan du si litt om hva det betyr for deg å være med på en fritidsaktivitet? Stikkord:

Venner- norske – andre jenter med minoritetsbakgrunn? Hvilken betydning har vennene?

Hvordan kan det å delta på en fritidsaktivitet være med på å skaffe venner?

Om du er sammen med andre jenter, hvor de i fra?

Hva om du ikke hadde vært med på en fritidsaktivitet?

Få deg til å kjenne deg norsk. På hvilken måte?

Hvordan da?

Familien

Hvordan opplever din familie det, at du er med i denne aktiviteten? Vil de vite hva du gjør på fritiden?

Hvorfor tror du det? Har de sett på deg?

Vil du at de skal vise interesse for hva du gjør?

Hvordan er det å bo her?

Hvordan er det å bo her for deg?

Hvilken betydning har det å bo i en liten bygd?

Hva er bra?

Hva er ikke bra?

Har du en sluttkommentar, eller noe du vil fortelle?

Vedlegg 3. Godkjent søknad NSD

Vurdering

Referansenummer

920027

Prosjekttittel

Hvordan kan jenter med minoritet bakgrunn - på Tynset- oppleve å være en del av prosjektet " sammen om rett aktivitet for alle"

Behandlingsansvarlig institusjon

Høgskolen i Innlandet / Fakultet for helse- og sosialvitenskap / Institutt for folkehelse og idrettsvitenskap

Prosjektperiode

31.01.2022 - 24.05.2022

Meldeskjema

Kommentar

OM VURDERINGEN

Personverntjenester har en avtale med institusjonen du forsker eller studerer ved. Denne avtalen innebærer at vi skal gi deg råd slik at

behandlingen av personopplysninger i prosjektet ditt er lovlig etter personvernregelverket.

Personverntjenester har nå vurdert den planlagte behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at behandlingen er lovlig, hvis

den gjennomføres slik den er beskrevet i meldeskjemaet med dialog og vedlegg.

DEL PROSJEKTET MED PROSJEKTANSVARLIG

For studenter er det obligatorisk å dele prosjektet med prosjektansvarlig (veileder). Del ved å trykke på knappen «Del prosjekt» i

menylinjen øverst i meldeskjemaet. Prosjektansvarlig bes akseptere invitasjonen innen en uke. Om invitasjonen utløper, må han/hun

inviteres på nytt.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige personopplysninger og særlige kategorier av personopplysninger om rasemessig eller etnisk

opprinnelse frem til 24.05.2022.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte og registrertes foresatte til behandlingen av de registrertes personopplysninger. Vår

vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 nr. 11 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk,

informert og utvetydig bekreftelse, som kan dokumenteres, og som den registrerte og foresatte kan trekke tilbake.

For alminnelige personopplysninger vil lovlig grunnlag for behandlingen være den registrertes/foresattes samtykke, jf.

personvernforordningen art. 6 nr. 1 a.

For særlige kategorier av personopplysninger vil lovlig grunnlag for behandlingen være den registrertes/foresattes uttrykkelige

samtykke, jf. personvernforordningen art. 9 nr. 2 bokstav a, jf. personopplysningsloven § 10, jf. § 9 (2).

PERSONVERNPRINSIPPER

Personverntjenester vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen:

- om lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte og deres foresatte får tilfredsstillende informasjon om og

samtykker til behandlingen

- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke

viderebehandles til nye uforenlige formål

- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med

prosjektet

- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet.

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Vi vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte og deres foresatte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold,

jf. art. 12.1 og art. 13.

Dato

16.03.2022

Type

Standard

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17),

begrensning (art. 18) og dataportabilitet (art. 20).

Vi minner om at hvis en registrert/foresatt tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en

måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og

konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må prosjektansvarlig følge interne retningslinjer/rådføre dere med behandlingsansvarlig

institusjon.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til oss ved å

oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilken type endringer det er nødvendig å

melde:

<https://www.nsd.no/personverntjenester/fyll-ut-meldeskjema-for-personopplysninger/melde-endringer-i-meldeskjema>.

Du må vente på svar fra oss før endringen gjennomføres.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Vi vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Kontaktperson hos oss: Marita Ådnes Helleland

Lykke til med prosjektet

Vedlegg 4. Litteratursøk

Litteratursøk

Da internett og utallige databaser gir omtrent ubegrensede muligheter for å søke litteratur, måtte det utarbeides kriterier som skulle ligge til grunn for litteratursøket. Søket ble gjort i databasene Oria, Google Scholar og Scopus.

Tidsrommet er 2010-2022, både norsk og på engelsk. Søkeord er *minoritetsjenter*, *fritidsaktiviteter*, *delta*, *opplevelse* I litteraturen brukes både innvandrere jenter og jenter med minoritetsbakgrunn. For å finne den benevnelsen som er mest brukt, foretas et søk i to databaser både på norsk og engelsk. Da benevnelsen jenter med minoritetsbakgrunn benyttes mest både på norsk og engelsk, velges den benevnelsen også i denne studien. Inklusjonskriterier er at de omhandler jenter med minoritetsbakgrunn, samt idrett og fritidsaktiviteter som potensiell arena for sosial inkludering. Og at de er med å belyse betydningen av å delta på fritidsaktiviteter samt, årsaker og forklaringer til at jenter med minoritetsbakgrunn tenderer til å være underrepresentert i organisert idrett og fritidsaktiviteter. Diskuterer sosioøkonomiske forskjeller, og foreldrenes deltagelse. Ser faktorer og barrierer som påvirker jentene. Ser sammenhengen mellom deltagelse i fritidsaktiviteter og mestring i sosiale sammenhenger og skolearbeidet. Undersøkelsene som blir valgt er gjort både nasjonalt og internasjonalt. Eksklusjonskriterier er undersøkelser eldre enn 2010, samt spesifikke idretter, jenter som tilhører en bestemt religion eller kultur. I dette søket tas det ikke hensyn til geografiske forskjeller. I denne studien blir det også referert til eldre undersøkelser som er spesielt relevant for å forklare. Etter mitt opphold i skriveprosessen 2021, utvides søket til 2022, samt at det blir foretatt søk i Scopus. Det er både kvalitative og kvantitative undersøkelser med i søket. Artiklene er fagfellevurderte og inneholder minst to av søkeordene. Artikler på andre språk enn nordisk og engelsk er ekskludert fra denne studien. Artikler som ikke oppfyller alle kriterier, men som allikevel vurderes relevante for å belyse eller forklare, er de inkludert i studien.